იოსებ სუმბათაშვილი
Joseb Sumbatashvili
100

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF CULTURE AND MONUMENT PROTECTION OF GEORGIA

კატალოგი შეადგინა და გამოსაცემად მოამზადა
გიორგი კალანდიამ

დიზაინი და გრაფიკული კონცეფცია
ირაკლი ზამბახიძე

ტექსტის ავტორი
ლელო ჭიჭინაძე

სარედაქციო საბჭო
გიორგი კალანდია
ვიქტორ როდიონოვი
თამარ ლორთქიფანიძე
არჩილ გელოვანი
ირინა მოისწრაფიშვილი
მარიამ ჩხაიძე
ქეთევან გურაშვილი
ანა ბაკურიძე
თამარ ლორთქიფანიძე

ნამუშევრების შერჩევა
მარიამ ჩხაიძე

აფიშები
უშანგი რუხაძე

რესტავრატორი
რუიზან კასრაძე

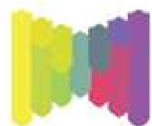
ფოტოკოლექცია
მარინა გოძიაშვილი
რუსუდან სიხარულიძე

თარგმანი
ანა ბაკურიძე

ინგლისური ტექსტის რედაქტორი
ქეითი დევისი

ქართული ტექსტის რედაქტორი
ირაკლი ლომოური

ფოტოგრაფი
რაფიელ არზუმანოვი

Государственный центральный
театральный музей им. А. А. Бахрушина.

მეოცეს საუკუნის მეორე ნახევრის ქართული თეატრალური და კინო ხელოვნება იოსებ სუმბათაშვილის გარეშე წარმოუდგენელი იქნებოდა, მისი შემოქმედებითი კვალი ჩვენი ეროვნული კინემატოგრაფიის და სასცენო შემოქმედების საეტაპო ნიმუშებზე აისახა. იოსებ სუმბათაშვილმა მანამდე არნახული და შემდეგ არ განმეორებული ფერთა პალიტრა აჩუქა მშობლიურ თეატრს. სწორედ ამიტომ სამართლიანად შენიშნავდა თეატრმცოდნე ო. აიზენშტადტი: ,,მხატვარის ყოველი ნამუშევარი განუმეორებელია. ის შეიძლება შევადაროთ დიდი მსახიობის გარდასახვას, რომელსაც ძალუძს ერთ დღეს ტრაგიკოსი იყოს, ხოლო მეორე დღეს, კომიკოსი''. მიუხედავად იმისა რომ მხატვარმა სიცოცხლის თითქმის ნახევარზე მეტი უცხოეთში გაატარა, ვერავინ იტყვის, რომ ის ეროვნულ ფესვებს მოწყდა. ის სიცოცხლის ბოლომდე დარჩა დიდ ქართველ მხატვრად, რომლის ყველა ნამუშევარში ეროვნული მუხტი და კოლორიტი იგრძნობოდა

საქართველოს ხელოვნების სასახლე მხატვრის დაბადებიდან 100 წლის იუბილეს გამოფენითა და წინამდებარე კატალოგით ეგებება. აღნიშნული ღონისძიების ჩატარება შეუძლებელი იქნებოდა, რომ არა საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მხარდაჭერა. ასევე მინდა განსაკუთრებული მადლობა გადაუხადო ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის ცენტრალურ თეატრალურ მუზეუმს და პირადად მის გენერალურ დირექტორს ბატონ დიმიტრი როდიონოვს, ჩვენი მუზეუმის მზრუნველთა საბჭოს თავმჯდომარეს ბატონ არჩილ გელოვანს. მათი მხარდაჭერით ჩვენს კატალოგში შესულია როგორც საქართველოში, ისე რუსეთის სახელმწიფო და კერძო კოლექციებში დაცული იოსებ სუმბათაშვილის ნამუშევრები.

ამ კატალოგით გვინდა საფუძველი ჩავუყაროთ გამოცემათა სერიას ,,ქართველი თეატრალური მხატვრები'', ვფიქრობთ იოსებ სუმბათაშივილის სახელი ამ დიდი ეროვნული საქმის ღირსეული დასაწყისია

გიორგი კალანდია
პროფესორი, ხელოვნების სასახლის დირექტორი

Joseb Sumbatashvili is an indivisible part of the Georgian Theatre and Movie Art, having contributed to the development of the Georgian National Cinematography and stage decoration. Sumbatashvili left an incredible color palette for the Native Theatre. Theatre historian O. Eisenstadt noted: "Each drawing by Joseb Sumbatashvili is unique. We can compare it with the reincarnation of a great actor who can be a tragedian one day and a comedian the next". Despite the fact that the painter spent almost his entire life abroad, he was a great Georgian painter until the very end of his days. Each drawing by Sumbatashvili was full of national spirit.

The Art Palace of Georgia is celebrating the 100th anniversary of Joseb Sumbatashvili's birth with an exhibition and this catalogue. I wish to thank the Ministry of Culture and Monument Protection of Georgia, A. A. Bakjrushin State Central Theatre Museum and the director general Mr. Dmitry Rodionov, and the Chairman of the Art Palace Board of Trustees Archil Gelovani. With their support, Joseb Sumbatashvili's works kept in Georgian and Russian State and private collections have been collected and displayed for you in this catalogue.

We hope to start a series of publications "Georgian Theatre Painters" with this catalogue. We believe that Joseb Sumbatashvili is a deserving start point for this national task.

George Kalandia
Professor, Director of the Art Palace of Georgia

Totus mundus facit histrionem – მთელი სამყარო მსახიობობს
წარწერა თეატრზე ,,გლობუსი''

იოსებ სუმბათაშვილი იმ მხატვართა რიგს ეკუთვნის, რომლებმაც თავისი შემოქმედება თითქმის მთლიანად თეატრს მიუძღვნეს. ხანგრძლივი ცხოვრების განმავლობაში მან საქართველოში, რუსეთში, გერმანიაში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში, პოლონეთში, ბულგარეთში, კორეასა და სხვა ქვეყნებში ასორმოცდაათზე მეტი სპექტაკლი გააფორმა.

სუმბათაშვილმა თბილისში მოღვაწეობა XX ს – ის 40 – იან წლებში, II მსოფლიო ომის დროს დაიწყო. იმ პერიოდში საბჭოთა კავშირში და შესაბამისად, საქართველოშიც ხელოვნება სოციალისტურ იდეოლოგიას ემსახურებოდა, პატრიოტული და საბრძოლო აგიტაციისთვის გამოიყენებოდა. რევოლუციის, შრომის, სამამულო ომის, კოლექტივიზაციისა და ინდუსტრიალიზაციის თემების განდიდება ხდებოდა. 40 – იანი წლების სპექტაკლების მხატვრული გაფორმება ამ პერიოდის საბჭოთა და კერძოდ, ქართული სცენოგრაფიის საერთო ტენდენციებს გამოხატავდა და იდეოლოგიური მოთხოვნებით იყო განპირობებული. დეკორაციებსა და კოსტიუმებში ზუსტად უნდა ყოფილიყო გამოხატული ეპოქა, გარემო, სადაც პიესის მოქმედება ვითარდებოდა, მისთვის დამახასიათებელი ატრიბუტებითა და აქსესუარებით. სპექტაკლის მხატვრულ გაფორმებაში უპირატესობა მიენიჭა ილუზორულობას, გარე სამყაროს რეალურ ფორმებში ასახვას, რაც ხშირად ნატურალიზმში გადადიოდა. ამ პერიოდში იდგმებოდა ან კლასიკური ნაწარმოებები, ან საბჭოთა დრამატურგია. თეატრის პირობითობა საშუალებას იძლეოდა მეტი შემოქმედებითი თავისუფლებისთვის, მხატვრებს შესაძლებლობა ეძლეოდათ გვერდი აევლოთ სოცრეალიზმის მეთოდისთვის და მეტი ინდივიდუალიზმი გამოევლინათ, რის გამოც ზოგიერთი მხატვრის შემოქმედებაში თეატრმა მნიშვნელოვანი ადგილი დაიკავა (დ. კაკაბაძე, ირ. გამრეკელი, ე. ახვლედიანი, ლ. გუდიაშვილი და სხვ.). სცენის სპეციფიკის და ტექნიკურ შესაძლებლობათა ღრმა ცოდნა და შემოქმედებითი უნარი ხელს უწყობდა თეატრის მხატვრებს, და კერძოდ იოსებ სუმბათაშვილს, რათა სცენაზე მოქმედების ადგილის, გარემოს ზუსტი ასახვა, საერთო თეატრალურობის შთაბეჭდილებისთვის დაექვემდებარებინა. ამის თვალსაჩინო მაგალითია სუმბათაშვილის შემოქმედებაში შექსპირის თემა. ქართული საზოგადოება შექსპირით ჯერ კიდევ მე – 19 საუკუნის პირველი ნახევრიდან დაინტერესდა (ლ. არდაზიანი, დ. ყიფიანი, ა. ფურცელაძე, ი. ჭავჭავაძე და ბოლოს, ივანე მაჩაბლის ყველაზე სრულყოფილი თარგმანი), რაც, ერთი მხრივ, ქართული თეატრის აღორძინებამ განაპირობა, მეორე მხრივ კი, თეატრში შექსპირის თემების აქტუალობა პიესების ჰუმანისტურმა იდეალებმა, ზნეობრივმა, მარადიულმა ღირებულებებმა და ზოგადსაკაცობრიო ფასეულობებმა განსაზღვრა.

სუმბათაშვილმა სხვადასხვა დროს შექსპირის დრამატურგიაზე გააფორმა სპექტაკლები:

,,რომეო და ჯულიეტა'' (რეჟ. ვ. ტაბლიაშვილი, 1949 წ. მარჯანიშვილის თეატრი);

,,ანტონიოსი და კლეოპატრა'' (რეჟ. ვ. ტაბლიაშვილი, 1951 წ. მარჯანიშვილის თეატრი,
რეჟ. ე. სიმონოვი, 1971 წ. მოსკოვის ე. ვახტანგოვის თეატრი);

,,რიჩარდ III'' (რეჟ. ვ. ყუშიტაშვილი, 1957 წ. მარჯანიშვილის თეატრი);

,,მეფე ლირი'' (რეჟ. ე. მარკოვი, 1959 წ. ჩრდილო – ოსეთის დრამ. თეატრი);

,,მეთორმეტე ღამე'' (რეჟ. პ. ჯეიმსი 1975 წ. მოსკოვი, თეატრი ,,სოვრემენიკი'');

,,მაკბეტი'' (რეჟ. ს. სმიანი, 1978 წ. კიევი, ფრანკოს თეატრი,
რეჟ. უნგურიანუ, 1986 წ. მოსკოვი, რუსული არმიის ცენტრალური აკადემიური თეატრი);

,,ოტელო'' (რეჟ. ე. სიმონოვი, 1984 წ. ტაშკენტი, ჰამზას თეატრი,
რეჟ. ბ. მოროზოვი, 1999 წ. რუსული არმიის ცენტრალური აკადემიური თეატრი);

,,აურზაური არაფრის გამო'' (რეჟ. ბ. მოროზოვი, 1996 წ. მოსკოვი,
რუსული არმიის ცენტრალური აკადემიური თეატრი).

საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმის სახვითი ხელოვნების ფონდში დაცულია მხატვრის ასორმოცზე მეტი ესკიზი, რომლებიც საქართველოშია შესრულებული. მხატვარი შექსპირის ისტორიულ – კულტურული ინტერპრეტაციის შესაბამის გარემოს ქმნიდა, ნაწარმოების დრამატული კოლიზიები, ტრაგიკული კონფლიქტები, გმირთა ძლიერი ვნებები მისთვის შთაგონების წყაროს წარმოადგენდა. ა. ჩეხოვისგან და ზოგიერთი სხვა დრამატურგებისგან განსხვავებით შექსპირი თითქმის არასდროს აღწერს გარემოს, ინტერიერის მოწყობილობას, იგი შემოიფარგლება მხოლოდ ადგილისა და მოქმედების დროის ზოგადი მითითებით. არ იყენებს რემარკებს, ამიტომ მხატვარი (ი. სუმბათაშვილი) ეცნობა აღორძინების ხანის ყოფას, მატერიალურ – კულტურულ გარემოს, იკონოგრაფიულ მასალას და ამის საფუძველზე ქმნის სასცენო დეკორაციებსა თუ კოსტიუმს.

1949 წელს ი. სუმბათაშვილმა მარჯანიშვილის თეატრის სცენაზე გააფორმა სპექტაკლი ,,რომეო და ჯულიეტა''. მოქმედების ადგილია ვერონა, მეჯლისი კაპულეტების სასახლეში. საერთო განწყობა ამაღლებული და საზეიმოა. კომპოზიცია კლასიკურად გაწონასწორებულია, პირველ პლანზე ექვსი წყვილი კორინთული კოლონების ფონზე, მარჯვენა და

მარცხენა მხარეს სიმეტრიულად გამოსახულია სტუმართა ჯგუფი, მასპინძელი დგას ცენტრში (ოდნავ მარჯვნივ), ზურგით მაყურებლისკენ. სიღრმეში მოჩანს პანო, რომელზეც აღბეჭდილია რენესანსული კესონირებული თაღი პილასტრებითა და მოხატულობით. კომპოზიციის წონასწორობას ხაზს უსვამს პარალელურად დადგმული კელაპტრები. გამოყენებულია რამპის ზოგადი, ერთიანი განათება. ოქროფერ – ყავისფერ ფერადოვან გამაში ჩართულია მსუბუქი ვარდისფერი, ცისფერი და თეთრი ტონები. მოქმედების ადგილის ზუსტი გადმოცემისას სცენაზე არ იკარგება თეატრალურობის შეგრძნება, რაც მიღწეულია გამოსახულ პირთა სამეჯლისო ნიღბებით, მსახიობთა ჟესტიკულაციით, ფერადოვანი გამით და დეკორაციის მასშტაბურობით. ამავე სპექტაკლისთვის შესრულებულ მეორე ესკიზზე საინტერესოდ არის გადმოცემული კაპულეტებისა და მონტეგების ბრძოლის სცენა. ქალაქის მოედანი კიბით პირველ პლანზე, ორი საგვარეულოს დაპირისპირების სცენას ასახავს, მეორე პლანზე ორივე მხარეს მხატვარი ისევ იყენებს კოლონადას, რომელიც, ერთი მხრივ, სიღრმის შთაბეჭდილებას ქმნის, მეორე მხრივ კი, თითქოს ბარიერია მშვიდ ქალაქსა და მებრძოლებს შორის. სიღრმეში პანოზე მოჩანს ქალაქის რენესანსული არქიტექტურული ფრაგმენტი, ცხენზე ამხედრებული ფიგურითა და ცენტრში მაღალ პოსტამენტზე აღმართული ქანდაკებით. ესკიზის საერთო კოლორიტი ცისფერი და ყავისფერია ვარდისფერი აქცენტებით. დეკორაციის მონუმენტური ხასიათი სპექტაკლის საერთო განწყობილებას შეესაბამება. ესკიზებზე ნათლად ჩანს, თუ როგორ აქვს მხატვარს გააზრებული მოქმედება სამგანზომილებიან სცენურ სივრცეში. მის უპირველეს მიზანს ორი მოქიშპე საგვარეულოს, მონტეგისა და კაპულეტის დაპირისპირების ხაზგასმა შეადგენდა. ფიგურები მოძრაობაშია გამოსახული, მათი აფრიალებული ტანსაცმელი კომპოზიციას დინამიურობას და სიმძაფრეს მატებს. ეპოქის გადმოცემისას მხატვარი ყურადღებით ეკიდება, როგორც ზოგადად დამუშავებულ ისტორიულ კოსტიუმებს, ასევე ქალაქის ტიპურ რენესანსულ ატმოსფეროს.

სრულიად განსხვავებულია სივრცის მხატვრული გააზრება სპექტაკლისათვის ,,რიჩარდ III'' (1957 წ.). სცენა თავისუფლდება მცირე და უმნიშვნელო ელემენტებისგან, სცენური გადაწყვეტა უფრო ლაკონური ხდება, მხატვარი მეტწილად მინიმალურ დეკორაციას იყენებს და გაშლილ სივრცეში, მხოლოდ ზუსტად არჩეულ დეტალებს გვთავაზობს, რაც სპექტაკლის არსს ექვემდებარება. გამოყენებული სათამაშო მოედნების სისტემა, თავისი ვარიაციებითა და ძუნწად შერჩეული ატრიბუტებით საშუალებას იძლეოდა მოქმედების ადგილი სწრაფად შეცვლილიყო. ძირითადად, გამოყენებულია პანორამის შავი ფონი, რაც სპექტაკლს სიმკაცრესა და დრამატულობას სძენს. ცხადია, თითქმის ცარიელი სცენა, შავი ფონი – ტრაგედიის სიმბოლო, თაუერის მძიმე გარემო, პირქუში ინგლისის შუასაუკუნეების მკაცრი ატმოსფერო, ამაღელვებელ შთაბეჭდილებას ქმნის და მაყურებელს წინასწარ განაწყობს მოსალოდნელი ტრაგედიის აღსაქმელად, კონსტრუქცია – ჯაჭვებზე დაკიდული ასაწევი ფიცარნაგი, ერთი მხრივ, თაუერის ციხე – სიმაგრეში შესასვლელია, მეორე მხრივ კი, ქვემოთ დაშვებული, დიდგვაროვანთა სხდომისთვის მაგიდას წარმოადგენს, ხოლო მომდევნო აქტში სამეფო ტახტის სახურავის ფუნქციას ასრულებს. ერთი კონსტრუქციული ელემენტი მხატვარს გამოყენებული აქვს სამ განსხვავებულ სივრცით კონტექსტში და სცენური სივრცის გადაწყვეტის პრინციპს წარმოადგენს. ლაკონურ, დეკორაციებისგან განტვირთულ სცენაზე ყურადღება მთლიანად მსახიობთა თამაშზე იქნებოდა კონცენტრირებული. ზედმიწევნით შემუშავებული განათების პარტიტურა, არსებით როლს თამაშობს მოქმედების ფერადოვან განვითარებაში. უმეტეს შემთხვევაში კომპოზიცია ჩრდილშია მოქცეული, განათების წყარო მიმართულია მთავარი პერსონაჟისკენ, რის შედეგადაც მაყურებლის ყურადღება კონცენტრირდება, ეს კი, თავისთავად გმირის ტრაგიზმს უსვამს ხაზს. ყავისფერისა და შავის მონაცვლეობა, ჩართული წითელი ან ყვითელი ნიუანსით შინაარსის დრამატულ მხარეს აქტიურებს. ამ შემთხვევაში სუმბათაშვილი ზღუდავს ფერადოვან გამას, შუქ – ჩრდილის მონაცვლეობით მხატვარი ინარჩუნებს გამოსახულების რეალურ ხასიათს. ესკიზზე გამოსახული კოსტიუმები ზოგადად არის შესრულებული.

შექსპირის ტრაგედიის მხატვრული გაფორმების ასეთიგადაწყვეტა, თავისებურად მეტყველი ვარიანტია, და სიუჟეტურ ქარგას შეესაბამება (შუასაუკუნეების სასახლის პირქუში ატმოსფერო, ინტრიგები, იორკების დინასტიის დაუნდობელი მეფე და ა. შ.). განსხვავებულია წერის მანერაც, მხატვარი ფორმებს ზოგადად, ძუნწად გადმოსცემს.

განსაკუთრებულად ფერწერულია ესკიზები სპექტაკლისთვის ,,ანტონიოსი და კლეოპატრა'' (1951წ.). სივრცითი კომპოზიცია, მსახიობი და კოსტიუმი, განათება და ფერი, სხვადასხვაგვარი ფაქტურა, სივრცე პლანშეტიდან სცენის ზედა ფარდამდე სწორედ ის თეატრალური საშუალებებია, რითიც მხატვარი ცდილობს გაამდიდროს მიზანსცენები, იპოვოს ცენტრალური დრამატურგიული ხაზის ზუსტი სახვითი შესატყვისი, მისი მხატვრული ხატი, კლასიკურად გაწონასწორებული კომპოზიციები.

მხატვარი ძირითად აქცენტს აკეთებს პიესის საკვანძო მომენტებზე, გადმოსცემს ძველი ეგვიპტის ისტორიულ ატმოსფეროს, რომელიც ხან მოყავისფრო – ოქროსფერ, შინდისფერ ტონალობებშია, ხან ლურჯ – ნაცრისფერით იცვლება, რასაც კონკრეტული აქტი განსაზღვრავს. ი.სუმბათაშვილი რთულ რაკურსებს ირჩევს, ხშირად კომპოზიცია დიაგონალური მიმართულებით ვითარდება, რაც დრამატურგიულად მძაფრ ემოციას იწვევს. აღსანიშნავია სიბრტყისა და პლასტიკური ნახატის ჰარმონია. პტოლემეების სასახლის ინტერიერი, კედლებზე მოხატული ბატალური სცენებით, ინტენსიურ წითელ ფერშია გადაწყვეტილი, როგორც სიმბოლო ვნების, დაკავშირებული კლეოპატრას სასიყვარულო თავგადასავლებთან, რაც ასევე წინამძღოლობასთან, ომთან, სისხლთან და ძალაუფლებასთან ასოცირდება. ენერგიული და ფართო მონასმე-

ბით მხატვარი მოსალოდნელი კოლიზიებისთვის ამზადებს მაყურებელს. დაძაბულ, საბრძოლო ატმოსფეროს ქმნის ამავე სპექტაკლის მეორე ესკიზზე გამოსახული რომაული საბრძოლო ხომალდის ფრაგმენტი ქიმზე ფრინველის თავის გამოსახულებით, რომელიც სასურათე სიბრტყეს თითქმის მთლიანად ავსებს. ლურჯი ცის ფონის ფრაგმენტს მკვეთრად უპირისპირდება აფრიალებული წითელი იალქანი და პარალელურად დაჭიმული ბაგირები. კომპოზიციის ასეთი გააზრება შეესაბამება დრამატურგიის ნარატივს, ეგვიპტის დედოფლის ტრაგიკულ აღსასრულს. შემაღლებულ კიჩოზე მოთავსებულია ფიგურა, რომელსაც გვერდით მაიმუნი უდგას, როგორც მოხერხებულობის და წარუმატებლობისგან დაცვის სიმბოლო.

,,ოტელოს'' დეკორაციების მასშტაბურობა მაყურებელს განაწყობს იმ ჰეროიკული და ტრაგიკული მომენტების აღსაქმელად, რომელნიც მავრის ცხოვრებაში ერთიმეორეს საბედისწეროდ ერწყმის. მრავალფეროვნება ვლინდება არა მარტო დაზგებისა და კულისების განსხვავებულ მასშტაბებში და კომბინაციებში, არამედ განწყობილებათა იმ დიფერენციაციაში, რასაც ეს კომბინაციები წარმოშობენ. მხატვრული ეფექტი, რომელიც მიიღწევა სათამაშო მოედნების, ფარდების და კულისების კომბინაციით, მხატვრის მიერ თეატრალური პირობითობის უტყუარ ალღოზე მეტყველებს.

სპექტაკლში ,,ამერიკული ტრაგედია'' (თ. დრაიზერის მიხ. რეჟ. გ. ლორთქიფანიძე, 1959 წ. მარჯანიშვილის თეატრი) სუმბათაშვილი, თეატრალური ესთეტიკისა და პლასტიკური გადაწყვეტის განსხვავებულ ხერხებს იყენებს, ესკიზები კამერულია, ფორმათა დამუშავება მეტად განზოგადებულია, კოსტიუმი ფერით დეკორაციასთანაა დაკავშირებული, თითქოს მხატვარი ავითარებს კოლორისტულ თემას, ან ავსებს ახალი ფერადოვანი შტრიხებითა და ელემენტებით, რაც ორგანულ თანხმობაშია პიესის ნაციონალურ – ისტორიულ ხასიათთან. მეტყველი ფერადოვანი ლაქებით, ფერთა შეხამებით, სამოსით, რაკურსებით იქმნება ექსპრესია, რომელიც მოქმედებას, მოძრაობას გადმოსცემს.

ი.სუმბათაშვილმა მარჯანიშვილის თეატრში 1946 წელს ვასო ყუშიტაშვილთან ერთად იმუშავა სპექტაკლზე ,,კაცია ადამიანი?!''

შავ ფონზე ფრონტალურად გამოსახული ტანდაბალი, ჩასკვნილი მამაკაცი, გამოწყობილი ტრადიციულ სამოსში ჩოხა – ახალუხში, დამახასიათებელი ნაკვთებით, გრუზა თმით და მიამიტი გამომეტყველებით, მე – 19 საუკუნის ქართული თავადაზნაურობის გარკვეული ნაწილის კრებითი სახეა. წერის მანერის ლაკონურობა პერსონაჟის ხასიათის გახსნას ემსახურება. თათქარიძე ტრაგიკომიკური გმირია, გარეგნობაზე აღბეჭდილია მისი სასიცოცხლო გარემოდან მიღებული შეგრძნებები, სოციალური როლი ცხოვრებაში, მას თითქოს არაფერი ახსოვს თავის წარსულიდან. წელზე ხანჯალი, აღნიშნულია მხოლოდ, როგორც ქართული სამოსის ატრიბუტი, ხოლო ხელში ყანწი, მის ცხოვრების არსზე და საქმიანობაზე მიანიშნებს. ლუარსაბის გარეგნული მახასიათებლები ინფორმაციულია და შეესატყვისება მწერლის მიერ დახასიათებულ პერსონაჟს, რაც ამ შემთხვევაში სახვითი ხელოვნების სტილისტიკით ვლინდება. ნახატისთვის დამახასიათებელია პირობითობა, ფორმათა განზოგადება, სიბრტყობრიობა, ინდივიდუალური კანონზომიერებით აგება. დომინანტურია შავი ფონი, ფერადოვანი გამა ძუნწია, ძირითადად გამოყენებულია თეთრი, ღია ნაცრისფერი, ყვითელი და მოწითალო დეტალები.

მხატვარს ქართული კინემატოგრაფის განვითარებაშიც მიუძღვის ღვაწლი. 1948 წელს რეჟისორებმა ვახტანგ ტაბლიაშვილმა და შალვა გედევანიშვილმა გადაიღეს კომედიური ჟანრის მიუზიკლი ,,ქეთო და კოტე''. ფილმის მხატვრები არიან იოსებ სუმბათაშვილი და ფარნაოზ ლაპიაშვილი (კოსტიუმები). ომისშემდგომ წლებში ქართველი მაყურებლისთვის მნიშვნელოვანი იყო ასეთი ჟანრის ფილმის ჩვენება. ეს არის პირველი ქართული მხატვრული მუსიკალური ფილმი ალ. ცაგარელის კომედიის ,,ხანუმას'' და ვ. დოლიძის ოპერის ,,,,დასრულებული ფილმი მხოლოდ 1953 წელს გამოვიდა ეკრანზე. შესაძლოა, ამის მიზეზი ეკლესიაში ჯვრისწერის ეპიზოდი იყო, თუმცა ეკრანებზე გამოსულ ფილმში ეს ფრაგმენტი ამოღებულია. სწორედ ამ ნაწყვეტის ესკიზია დაცული ხელოვნების სასახლეში. შავ ფონზე გამოსახული თაღი სარკმელის როლს ასრულებს, საიდანაც მოჩანს მაყურებლისკენ ზურგით მდგომი ადამიანების ჯგუფი, ცენტრში ნეფე – დედოფალი საქორწინო, პარადული სამოსით. კომპოზიციის ორივე მხარეს და სიღრმეში თაღებს შორის სანთლებია ანთებული. მარჯვენა ქვედა კუთხეში მხატვრის ავტოგრაფი და მინაწერია: ,,ქეთო და კოტე – ეკლესია. 1947''. საერთო კოლორიტი მოყვითალო – ღია თამბაქოსფერია, სადაც აქტიურად ჩართულია თეთრი ტონები. მუზეუმში დაცულია იოსებ სუმბათაშვილის მიერ შექმნილი ფილმის კიდევ რამდენიმე ესკიზი. ერთ – ერთ მათგანზე ასახულია ძველი თბილისის ხედი. კომპოზიციის მარცხენა ქვედა კუთხიდან დიაგონალურად იწყება აღმართი, რომელიც ერთგვარად გალავნის როლსაც ასრულებს. სიღრმეში, მარჯვენა მხარეს აღმართულია ეკლესია (სავარაუდოდ, მეტეხი), მარცხნივ მოჩანს კლდეზე აღმართული თბილისური, აივნიანი შენობის ფრაგმენტი. საერთო კოლორიტი მწვანე და ცისფერ ტონებშია გადაწყვეტილი. მესამე ესკიზზე შავ ფონზე ოქროსფერით გამოსახულია თავფართო სვეტი, ქართული დარბაზული სახლის ცენტრალური ბოძი, რომელსაც ფრაგმენტულად ეყრდნობა გვირგვინიანი გადახურვა. დედაბოძზე გულდასმით გამოსახულია გეომეტრიული ორნამენტები, ბორჯღალი, კონცენტრული წრეები და სხვა.

ი.სუმბათაშვილი დამდგმელი მხატვარია კინოფილმების ,,ცისკარა'' (კინოსტუდია ,,ქართული ფილმი'' რეჟ. ს.ჭელიძე. კოსტ. მხატვარი ფ. ლაპიაშვილი. 1955) და ,,მაგდანას ლურჯა'' (რეჟ. თ. აბულაძე, რ. ჩხეიძე, მხატვრები: ფ. ლაპიაშვილი გ. გიგაური, კ. ხუციშვილი. 1955), რომელიც 1956 წელს, კანის საერთაშორისო კინოფესტივალზე დააჯილდოვეს პრიზით საუკეთესო მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმისთვის.

მხატვარი აგრძელებს ქართული კინომხატვრობის იმ ტრადიციებს, რომელიც ს. ვაწაძემ, ვ. სიდამონ – ერისთავმა, ქ. ლებანიძემ და სხვებმა დაიწყეს. მხატვრული ფილმის რთულ სტრუქტურაში მნიშვნელოვანი ფუნქცია აკისრია სახვით ელემენტს. ხშირ შემთხვევაში მხატვარი განსაზღვრავს ინტერიერს, ნატურას (არის ფილმები, სადაც ამ ფუნქციას რეჟისორი ან ოპერატორი ასრულებს, ამიტომ მოცემულ სიტუაციაში ჩვენ ვმსჯელობთ ესკიზის მიხედვით), პერსონაჟების კოსტიუმებს, სხვადასხვა საყოფაცხოვრებო დეტალებს და ზოგადად, მთელ ატმოსფეროს. მხატვარმა შექმნა მე – 19 საუკუნის 60–იანი წლების ძველი თბილისის კოლორიტული გარემო, რომელმაც განსაზღვრა ფილმის გამომსახველობითი პრინციპი (,,ქეთო და კოტე''), ფილმის მოქმედება უმეტესად ინტერიერში ვითარდება, მხატვარი ბუნებრივად გადმოსცემს ეპოქისთვის დამახასიათებელ მატერიალურ გარემოს, ქართველი თავადაზნაურობის ფსევდოევროპული ცხოვრების წესს. აქ ნათლად გამოვლინდა ი. სუმბათაშვილის მიერ ეპოქის ღრმა ცოდნა, გემოვნება და ფილმის ჟანრული სპეციფიკის შეგრძნება.

იოსებ სუმბათაშვილის მიერ XX ს – ის 60 – 70–იან წლებში შექმნილი მხატვრობა, აგრძელებს განვითარების ხაზს, რომელიც 50 – იანი წლების შუა ხანიდან გამოვლინდა ქართულ თეატრალურ – დეკორაციულ ხელოვნებაში და საბჭოთა ხელოვნების საერთო ტენდენციებთან იყო დაკავშირებული. მხატვარი კარგად გრძნობს თეატრის პირობითი ბუნების შესატყვის მხატვრულ ფორმებსა და გამომსახველობით საშუალებებს. მოქმედების ატრიბუტები და აქსესუარები სპექტაკლის იდეის, მისი ხასიათის ხაზგასმას ემსახურება. მხატვარი პროფესიულად ფლობდა თეატრალურ – დეკორაციული ხელოვნების მხატვრულ ხერხებს, სრულყოფილად იცნობდა თეატრის სპეციფიკას. მის მიერ შექმნილი თეატრალური მხატვრობა შეესატყვისება პიესის ჟანრს, იქნება ეს ევროპული, ქართული თუ რუსული დრამატურგია. ნამუშევრები გამოირჩევა კარგად გააზრებული კომპოზიციითა და ნახატით, ესკიზი ნათლად იკითხება და მკაფიო წარმოდგენას ქმნის, თუ რა სახეს მიიღებს დეკორაცია სცენის სამგანზომილებიან სივრცეში. წარმოდგენილ ადამიანთა ფიგურები, დეკორაციის მასშტაბის შეგრძნებას იძლევა. პერსონაჟთა ტიპაჟში, მათი პოზებში და ჟესტიკულაციაში, სამოსში, აღბეჭდილია პიესის ხასიათი, მოქმედ პირთა განწყობილება.

სპექტაკლის მთავარი აზრი და ნაწარმოების მთლიანი ხედვა, ი. სუმბათაშვილის შემოქმედებაში აღქმული და გააზრებულია კონსტრუქციის აღნაგობაში, კომპოზიციის სხვადასხვა რაკურსებში, სცენურ დეტალებსა თუ კოსტიუმის მონახაზში. ნაწარმოების არსი ერთგვარად ფერადოვან გამაში არის გადმოცემული, მისი შინაგანი დინამიკა ვლინდება ფერის ინტენსივობით და ქმნის თავისებურ ფერის დრამატურგიას, რაც ესოდენ აუცილებელია თეატრალური მხატვრის სპეციფიკური აზროვნებისათვის. მხატვარი სპექტაკლზე მუშაობისას დიდ ყურადღებას ანიჭებს განათებას, რომელიც სცენურ სამყაროში ძალზე მნიშვნელოვანია, რაც კიდევ უფრო ინტენსიურს ხდის დრამატურგიულ მასალას.

ი. სუმბათაშვილს მოქმედების შინაარსის, ეპოქის სტილის გადმოცემის კარგი უნარი აქვს, დახვეწილი კოლორისტი და სინათლისა და ფერის ოსტატია. თეატრში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი მუშაობის განმავლობაში, მან შექმნა მნიშვნელოვანი ნაწარმოებები, რომლებშიც აისახა სცენოგრაფიისთვის დამახასიათებელი ძიებანი და მიღწევები, თეატრი მხატვრის შემოქმედების ორგანული ნაწილი გახლდათ. მხატვრის ყოველი ნამუშევარი გამოირჩევა ახალი მხატვრული სახეებით, რაც სპექტაკლის კონცეფციას ორგანულად შეესაბამება.

ი. სუმბათაშვილის შემოქმედებაში კარგად ჩანს მისი სპეციფიკური თეატრალური აზროვნება, კლასიკური და თანამედროვე ლიტერატურის, დრამტურგიის, თეატრისა და ხელოვნების, მატერიალური კულტურის, ისტორიის ცოდნა. სცენური სივრცის კონსტრუირებისას მხატვარი მხოლოდ ისტორიულ დამაჯერებლობას არ სჯერდება, ფიქრობს ავტორის ჩანაფიქრის ესთეტურ – ეკვივალენტურ მხარეზე. მას გათავისებული აქვს სცენური სივრცე, როგორც ჰორიზონტალურად, ასევე ვერტიკალურად, მაქსიმალურად იყენებს სამივე განზომილებას. სცენოგრაფი სპექტაკლის თანაავტორია, პლასტიკური რეჟისურის ავტორია.

წლების განმავლობაში ი. სუმბათაშვილი თანამშრომლობდა ნიჭიერ, რეჟისორებთან, როგორებიც იყვნენ: შ. ღამბაშიძე, ვ. ტაბლიაშვილი, ალ. წუწუნავა, ვ. ყუშიტაშვილი, ა. ჩხარტიშვილი, მ. ჭიაურელი, დ. ალექსიძე, რ. ჩხეიძე და თ. აბულაძე, ე. სიმონოვი, გ. ტოვსტონოგოვი, მ. ულიანოვი, ო. ეფრემოვი, ნ. კასატკინა, ვ. ვასილიევი და სხვ.

სცენოგრაფიის აგების ორი მთავარი პრინციპი არსებობს: პირველი – ერთიანი დანადგარის აგება ანუ სიმულტანურობა, დეტალების უმნიშვნელო ცვლილება, მოქმედების განვითარებაში, მეორე – ქმედითი დანაწევრება, თავდაპირველი სტრუქტურის ტრანსფორმაცია. თავისი დანიშნულებით, ორივე პრინციპს თანაბარი ესთეტიკური ღირებულება აქვს, თუკი ის პიესის დრამატურგიული არსიდან და თეატრის შემოქმედებითი ამოცანებიდან გამომდინარეობს. იოსებ სუმბათაშვილი ორივე პრინციპს თანაბარი პროფესიონალიზმით იყენებდა.

ლელო ჭიჭინაძე
ხელოვნებათმცოდნე

"Totus mundus facit histrionem"
Inscription on the "Globe" theatre

Joseb Sumbatashvili dedicated his whole life and creative work to the Theatre. During his long life, Sumbatashvili decorated more than one hundred and fifty performances in Georgia, Russia, Germany, the United States of America, Poland, Bulgaria, Korea and more.

Sumbatashvili started work in Tbilisi during World War II. At the time, Art in the Soviet Union, and therefore in Georgia, was based on the socialist ideology and was used for patriotic and martial agitation. Revolution, labour, Civil War, collectivisation and industrialisation – exactly these directions were dominant. In 1940s, the overall trends of the Soviet period and, in particular, Georgian Theatre were reflected in production designing of performances. This situation was affected by ideological demands. Decorations and costumes had to precisely reflect the social environment in which the plot progressed, with its typical attributes and accessories. Illusion was preferred in the artistic decoration of performances. Reflection of the external world, with reality often transformed in naturalism.

In that period, classical plays and soviet dramaturgy were actively staged in the Georgian Theatre. Conventionality of the theatre allowed artists to have more creative freedom. Painters had opportunities to avoid methods of social realism and to be more individualistic. It was the main reason the theatre took an important place in the creative work of a number of artists (such as D. Kakabadze, I. Gamrekeli, E. Akhvlediani, and L. Gudiashvili). In-depth knowledge of the specifics and technical capacities of the stage allowed Sumbatashvili to clearly reflect acting place and environment on stage and to create overall impressions of theatrics. A distinguished example of this fact is the topic of Shakespeare in Sumbatashvili creations.

In the first half of 19th century, Georgian society began to find interest in Shakespeare (L. Ardaziani, D. Kipiani, A. Purtseladze, I. Chavchavadze and I. Machabeli translated Shakespeare in different years). Such high interest from Georgian society to the creations of Shakespeare had two reasons: the first was the revival of the Georgian Theatre and the second was the humanistic ideas and moral, eternal and universal values of Shakespeare's writings. In different years Joseb Sumbatashvili designed the productions of several performances staged according to Shakespeare's plays:

"Romeo and Juliet" (Director V. Tabliashvili, 1949, Kote Marjanishvili State Drama Theatre);

"Antony and Cleopatra" (Director V. Tabliashvili, 1951, Kote Marjanishvili State Drama Theatre; Director E. Simonov, 1971, E. Vakhtangov Moscow State Theatre);

"Richard III" (Director V. Kushitashvili, 1957, Kote Marjanishvili State Drama Theatre);

"King Lear" (Director E. Markov, 1959, North Ossetian Drama Theatre);

"Twelfth Night" (Director P. James, 1975, Moscow Sovremennik Theatre);

"Macbeth" (Director S. Smiyan, 1978, Kiev, Ivan Franko National Academic Drama Theatre; Director Ungurianu, 1986, Moscow, the Central Academic Theatre of the Russian Army);

"Othello" (Director E. Simonov, 1984, Tashkent, the Hamza Drama Theatre; Director B. Morozov, 1999, the Central Academic Theatre of the Russian Army);

"Much Ado about Nothing" (Director B. Morozov, 1996, the Central Academic Theatre of theRussian Army).

Sumbatashvili foresaw the historical-cultural environments of Shakespeare's period in working on performance decoration. Dramatic collisions, tragic conflicts, and the strong passions of the heroes of the play were the sources of his inspiration. In contrast to Anton Chekhov and other dramatists, William Shakespeare never describes environment or interior features. And he is oriented on a general indication of the time and place of the action. Sumbatashvili never uses remarks. He learns the mode of life of Renaissance, economic and cultural environment, iconographic materials and, based on them, he creates sketches and costumes for the plays. More than one hundred and forty sketches painted in Georgia by Sumbatashvili are preserved in the Depository of Fine Arts of the Georgian State Museum of Theatre, Music, Cinema and Choreography (Art Palace).

In 1949, Sumbatashvili decorated the performance "Romeo and Juliet" in the Kote Marjanishvili State

Drama Theatre. The action takes place in Verona, a ball is held in the Palace of the Capulet family. The general mood is triumphal and solemn. The composition is classically balanced. Symmetrically, on the left and right side of the sketch, is depicted a group of visitors with six couples of Corinthian columns in the background. The male host is standing in the centre with his back to the spectators. In the depth of the sketch is a vivid panel which depicts a Renaissance coffering arch with pilasters and paint. The candles stand in parallel, intensifying the balance of the composition. The painter uses common footlights. Light pink, blue and white tones are fused with a golden-brown color range. The author reaches the high sense of theatrics with ballroom masks, actors' gestures, color range and the scale of the scenery.

The fight scene between the Montagues and Capulets is interestingly described in the second sketch for the performance "Romeo and Juliet" by Joseb Sumbatashvili. In the foreground of the sketch, a city square with ladder, reflecting the scene of two families' confrontation, is depicted. The painter uses colonnades on both sides of the sketch. The colonnade creates an impression of profundity, like a barrier between the peaceful city and the fighters. In the depth of the sketch, we see a panel depicting the Renaissance architectural fragment of the city, a man riding a horse and a statue erected on a high pedestal. The sketch is painted in blue and brown with pink shades. The monumental mood of decoration is in accordance with the general disposition. The sketch is proof of the painter's comprehensive action in three-dimensional space of the stage. A main goal of the painter was to emphasize the conflict between two rival families, the Montagues and the Capulets. The figures are depicted in motion and their billowing clothing gives dynamism and action to the composition. When Sumbatashvili describes the epoch in which the play takes place, he pays special attention to the historical costumes and typical Renaissance atmosphere of the city.

Joseb Sumbatashvili in a completely different way interprets the artistic space for "Richard III" (1957). The painter removes the small and insignificant elements from the scene. He mostly uses minimal decoration and creates a general mood of the performance with preciously chosen details. A playground system is used in the sketch. The system, with its variations and attributes, allows the place of action to change quickly. Sumbatashvili basically uses a black background which enhances severity and dramatic effect. On an almost empty stage, the black background as a symbol of a tragedy, the harsh environment of the Tower, or the strict atmosphere of gloomy Medieval England, preparing the audience for the expected tragedy.

The painter uses a wooden plank suspended on chains, on the one hand as an entrance to the Tower fortress and on the other hand as a table for meetings between the nobles. And exactly this construction also serves as a roof for the royal throne in the next act of the play. The painter uses one constructive element in three different spatial contexts and this was his principle of using the space of the stage.

The lack of stage decorations might have resulted from a desire not to distract the audience's attention from the acting of the artists. Carefully designed lighting has the main role in the development of the color action. For the most part, the composition is in shadow, the lighting is directed towards the main character. Thus, the spectators' attention is concentrated on the tragedy of the actor. An interchange of brown and black with red and yellow details stimulates the dramatic content of the performance. In this sketch Sumbatashvili restricts the colors, but maintains the real nature of the sketch with alteration of chiaroscuro. The costumes are relatively insignificant in the sketch.

Such an artistic design for Shakespeare's tragedy is peculiarly an expressive and special option. It is relevant to the main subject (gloomy atmosphere of the medieval palace, intrigues, ruthless king of the York dynasty, etc.) Joseb Sumbatashvili writes in a different manner. In his various sketches Sumbatashvili sparingly creates the shapes of items.

Sketches for the play "Antony and Cleopatra" (1951) by Joseb Sumbatashvili are especially pictorial. The painter tries to enrich mise-en-scenes with a spatial composition. An actor and a costume, lighting and color, variety of texture, the space from the bottom to the top of the theatre curtain – using exactly these theatrical means, the painter tries to find the main dramaturgical line matching the method of painting. Sketch compositions by Sumbatashvili are always classically balanced.

The painter mainly focuses on the key moments of the performance. He creates a historical atmosphere of Ancient Egypt in brownish, gold and burgundy shades. Sometimes these colors are changing with blue

and grey demands specific to an act. Sumbatashvili chooses the angles and often the sketch composition goes in a diagonal direction. Noteworthy is the harmony of flatness and plasticity of the painting. The Ptolemaic Palace walls with the battle scenes painted on them and the entire interior of the palace is created in intensive red. In this case, red is a symbol of passion, as well as of Cleopatra's amorous adventures, leadership, war, blood and power. The painter prepares the audience for the expected collisions with his wide and vigorous manner of drawing.

A fragment of the Roman warship with a bird head depicted on its side is painted almost on the whole length of another sketch created for the same play. The fragment creates the atmosphere of war. A billowing red sail and simultaneously stretched ropes are depicted with the blue sky in the background. The painter's deep understanding of the composition is in accordance to the dramatic narrative and tragic death of the Queen of Egypt. A figure standing close by with a monkey, which is a symbol of protection against failures, are placed on the ship poop.

The greatness of the decorations for the performance "Othello" prepares the audience for the perception of heroic and tragic moments fatally mixed in the life of the Moor. Combinations of scenery and the mood coming from these combinations are both fascinating and diverse. An artistic effect reached with the combination of the backgrounds, curtains and coulisses shows the reliable intuition and mastery of the painter.

Joseb Sumbatashvili used different methods to express theatrical esthetics and plastics in the sketches for the play "An American Tragedy" by Theodore Dreiser (Director G. Lortkipanidze, 1959, Kote Marjanishvili State Drama Theatre). In the chamber sketches the forms are more generalized, the color of the costume is similar to the decoration. It seems that the painter develops the theme of color and enriches the sketch with colorful elements in order to create a national-historical mood for the performance. Expressive colored spots, combination of colors, clothes and angles create an expression of movement and action.

In 1946, Joseb Sumbatashvili worked with Vaso Kushitashvili on the performance "Is a Man a Human?!" by Ilia Chavchavadze.

A short, stocky man, with characteristic traits, curly hair and naive look, wearing a tradition Georgian cloth Chokha-Akhalukhi (long dress under Sirkassian coat) is depicted in the black background of the sketch. He is a symbol of the XIX century Georgian nobility. Luarsab Tatkaridze is a tragicomic personage. His appearance speaks of his social role of life. It seems he remembers nothing of his past. Tatkaridze wears a dagger at his waist and holds a horn (for wine), pointing to his lifestyle and activities. His appearance provides much interesting information. The painter mostly uses black, with white, grey, yellow and red details in the sketch.

Joseb Sumbatashvili also contributed to the development of Georgian cinematography. In 1948, producers Vakhtang Tabliashvili and Shalva Gedevanishvili made a musical comedy "Keto and Kote". Joseb Sumbatashvili and Farnaoz Lapiashvili were its production designers. After World War II, such genre film screening was very important for Georgian audiences. This is the first Georgian feature musical movie filmed according to the comedy "Khanuma" by A. Tsagareli and opera "Keto and Kote" by V. Dolidze.

The movie was shot on the order of Joseph Stalin, but was premiered only in 1953. Maybe the episode of the wedding ceremony in a church was the reason for the delay of the movie premiere, a scene which was cut and is now preserved in sketch-form in the Art Palace of Georgia. In the sketch you can see a group of people and a just-married couple in the centre with an arch in the black background. Candles are burning on both sides of the sketch. In the bottom right of the painting is the author's autograph with the script "Keto and Kote" – the Church, 1947". The main color is yellowish with white shades.

A few more sketches for this movie by Joseb Sumbatashvili are kept in the Art Palace of Georgia. One of them shows a view of Old Tbilisi. In the depth of the picture a church (possibly Metekhi) stands. A fragment of the building with a balcony typical to Tbilisi is depicted next to the church. The sketch is painted in shades of green and blue.

Joseb Sumbatashvili was artistic director of the movies 'Tsiskara' (Georgian Film Studio, director S. Chelidze, costume designer F. Lapiashvili, 1955) and 'Magdana's Donkey' (Director T. Abuladze, R. Chk-

heidze, production designers F. Lapiashvili, G.Gigauri, K. Khutsishvili, 1955) which was awarded the prize for the best short film at the Cannes International Film Festival in 1956.

Sumbatashvili continued the tradition of Georgian Film painting started by S. Vatsadze, V. Sidamon-Eristoff, K. Lebanidze and others. Production design has one of the main functions in the difficult structure of movie-making. The painter creates an interior, the costumes of the personages, various household details and generally the whole environment. Sumbatashvili created picturesque atmosphere of 1960s Tbilisi in the movie "Kote and Kote". The painter naturally reflects the material environment and pseudo-European lifestyle of the Georgian nobles typical to that epoch. Sumbatashvili remarkably well revealed his deep knowledge of the epoch, taste and feel for the genre specifics.

The paintings created by Joseb Sumbatashvili in the 1960-1970ss continued the development line of 1950s Georgian Theatre painting which was densely linked to the general tendencies of Soviet Art. The painter has a great sense of using artistic forms and means of expression in his creations. The master had professional knowledge of artistic techniques of theatrical – decorative art. He fluently knew the theatre specifics. Sumbatashvili created masterpieces in Georgian, European and Russian dramaturgy. His works are distinguished with intelligent composition. The sketches create a clear impression of the stage design. The figures of presented people give a sense of the greatness of the story. The types of characters, their postures, body language and clothes speak about their characters and the general mood of the performance.

Joseb Sumbatashvili was a master of light and color. He created important paintings during his long and fertile theatre work. Each of his drawings was distinguished with new artistic characters which entirely corresponded to the main concept of the performance.

Sumbatashvili thought theatrically. He had a deep knowledge of classical and modern literature, dramaturgy, Theatre and Art, cultural heritage and history. The painter maximally used the space on the stage both horizontally and vertically. Sumbatashvili was a co-author of each performance; an author of stage direction.

In different years, Sumbatashvili collaborated with various talented producers such as: Sh. Ghambashidze, V. Tabliashvili, A. Tsutsunava, V. Kushitashvili, A. Chkhartishvili, M. Chiaureli, D. Aleksidze, R. Chkheidze, T. Abuladze, E. Simonov, G. Tovstonogov, M. Ulyanov, M. Efremov, N. Kasatkina, and V. Vasilev.

There are two main principles of creating stage design: the first is simultaneous decoration with insignificant changes of details, and the second – the original structure transformation and its effective decomposition. Both principles have equal esthetic value depending on the dramaturgy and creative aims of the theatre. Joseb Sumbatashvili used both principles with remarkable professionalism.

Lelo Chichinadze
Art Critic

კოსტიუმის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"რომეო და ჯულიეტა"
(უილიამ შექსპირის პიესა),
1949 წ.
მუყაო, გუაში
33X17,8 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის
რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Romeo and Juliet”
by William Shakespeare,
1949. Paperboard, gouache
33X17,8 cm
A. A. Bakhrushin State
Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "რომეო და ჯულიეტა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1949 წ.
მუყაო, ტემპერა, 37X50 სმ
ხელოვნების სასახლე

**Decoration sketch for the play "Romeo and Juliet"
by William Shakespeare, 1949
Paperboard, tempera, 37 X 50 cm
Art Palace**

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის "რომეო და ჯულიეტა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1949 წ.
მუყაო, გუაში 31,9X17,8 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის
რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

**Costume sketch for the play "Romeo and Juliet"
by William Shakespeare, 1949
Paperboard, gouache 31,9X17,8 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum**

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"რომეო და ჯულიეტა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1949 წ.
მუყაო, ტემპერა. 41X54 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
"Romeo and Juliet"
by William Shakespeare,
1949 Paperboard, tempera 41X54 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"რომეო და ჯულიეტა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1949 წ.
მუყაო, ტემპერა. 36X50 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
"Romeo and Juliet"
by William Shakespeare,
1949 Paperboard, tempera 36X50 cm
Art Palace

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის "რომეო და ჯულიეტა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1949 წ.
მუყაო, გუაში. 30,7X17,4 სმ.
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play “Romeo and Juliet” by William Shakespeare, 1949
Paperboard, gouache. 30,7 X 17,4cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"რიჩარდ III" (უილიამ შექსპირის პიესა), 1957 წ.
ფირფიცარი, ტემპერა. 43,8X54 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
"Richard III" by William Shakespeare, 1957
Veneer, tempera. 43,8X54 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"რიჩარდ III"
დეტალი.

the play
"Richard III"
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "რიჩარდ III"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1957 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 13X16 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play “Richard III”
by William Shakespeare, 1957
Paper, tempera. 13X16 cm
Art Palace

„ვახტანგოვის თეატრში დიდხანს ვმუშაობდი, ყოველთვის მხიბლავდა ეს სკოლა, ვინაიდან მჭიდრო კავშირში იყო მარჯანიშვილის თეატრალურ პრინციპებთან, ამიტომ აქ ჩემთვის ყველაფერი ნაცნობი და ჩვეული იყო“.

ი. სუმბათაშვილი
2009 წ.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, ტემპერა. 39X51,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play “Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, tempera/ 39X51,5 cm
Art Palace

<

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, ქსოვილი, გუაში, აპლიკაცია
35,5X15 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, textile, gouache, overlay
35,5X15 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
დეტალი.

The play
"Antony and Cleopatra"
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 38,8X51,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play “Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paper, tempera. 38,8X51,8 cm
Art Palace

“I have been working in the E. Vakhtangov Moscow State Theatre for a long time. I was always fascinated with this theatre because of its principles like those of the Kote Marjanishvili State Drama Theatre. Everything here was familiar to me”.

Joseb Sumbatashvili, 2009

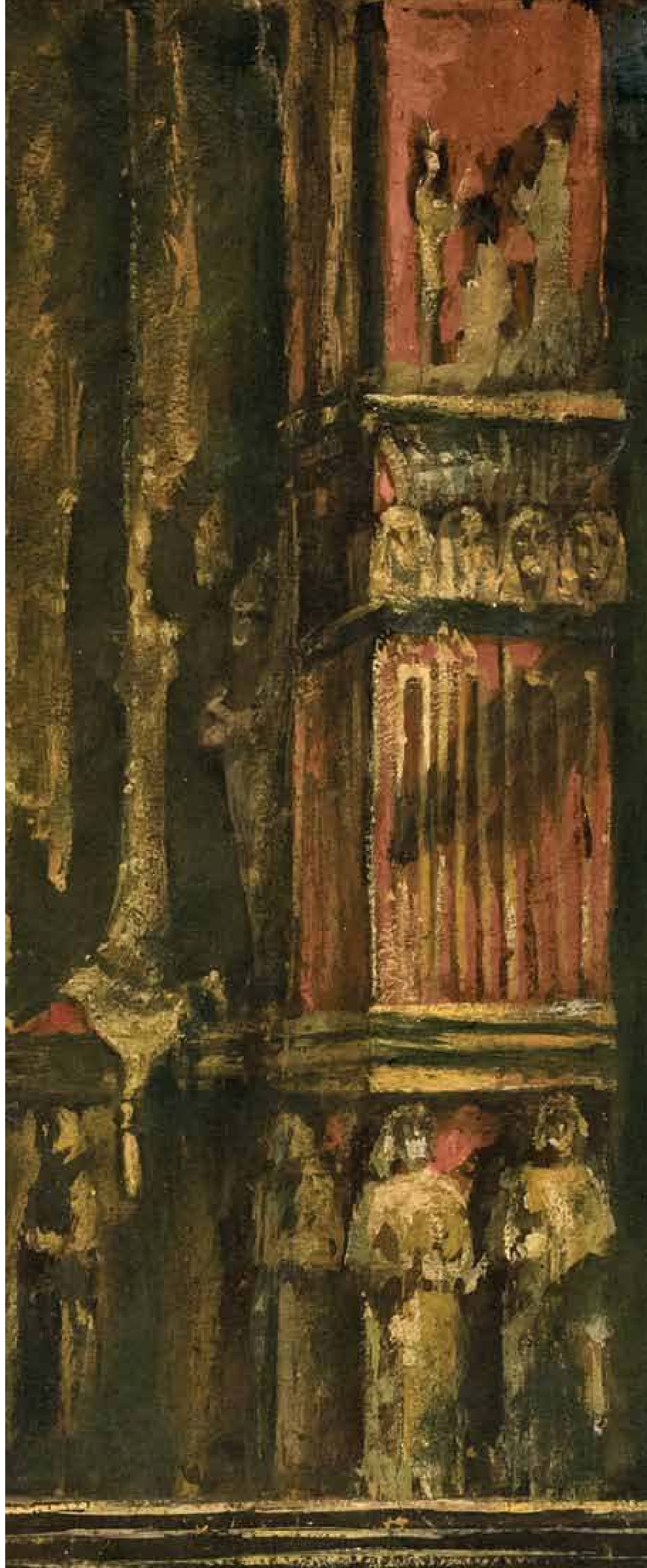

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, ტემპერა. 45X54 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play “Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, tempera. 45X54 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
დეტალი.

The play
“Antony and Cleopatra”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, ტემპერა. 37,2X50 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, tempera. 37,2X50 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 36,5X50 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paper, tempera. 36,5X50 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
დეტალი.

The play
“Antony and Cleopatra”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
დეტალი.

The play
“Antony and Cleopatra”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, ტემპერა. 38,7X51,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, tempera. 38,7 X 51,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, ტემპერა. 39,3X52,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, tempera. 39,3X52,5 cm
Art Palace

„იოსებ სუმბათაშვილთან მრავალწლიანი ურთიერთობა მაკავშირებს, მას ბევრი სპექტაკლისთვის საუკეთესო ფორმა აქვს შექმნილი, ამ ნიჭიერ მხატვარს ეპოქის, მოქმედების, ადგილის ფერწერულ-პლასტიკური ალეგორიებით გამოხატვა შეუძლია“.

ე. სიმონოვი, 1981 წ.
ე. ვახტანგოვის სახ. თეატრის მთავარი რეჟისორი

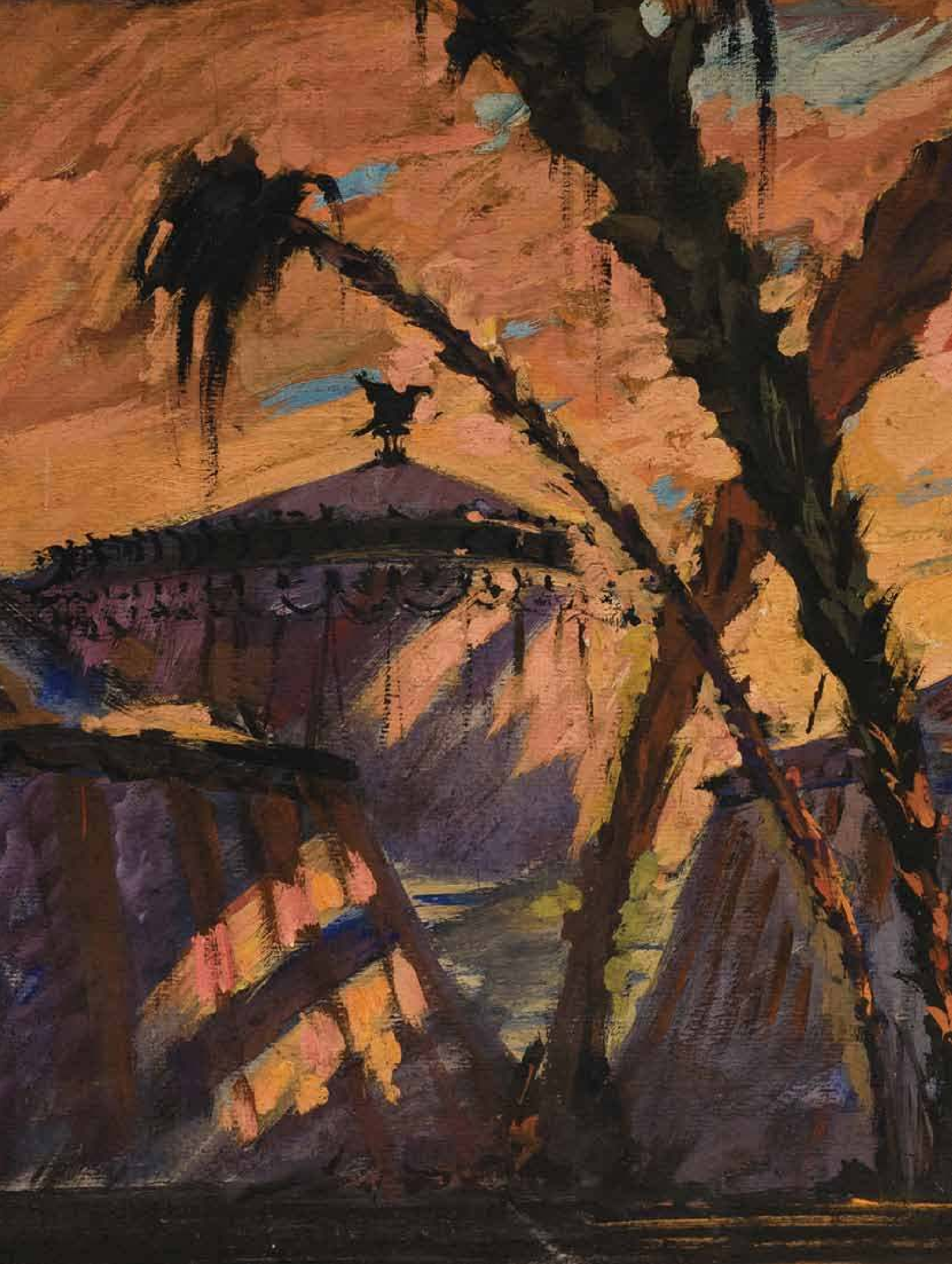

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 39X51,3 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paper, tempera. 39X51,3 cm
Art Palace

“I have a great relationship with Joseb Sumbatashvili. He decorated many performances and this talented master can create the epoch, place and action of a play with amazing plastic allegories”.

E. Simonov, 1981
E. Vakhtangov Moscow State Theatre, Art Director

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა),
1956 წ.
მუყაო, ტემპერა
39,3X52,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
"Antony and Cleopatra"
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, tempera
39,3X52,5 cm
Art Palace

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, ფანქარი, გუაში, ქსოვილი, აპლიკაცია
34X15,5 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის თეატრის მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, pencil, gouache, textile,overlay
34X15,5 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, გუაში, ქსოვილი, აპლიკაცია
30X17 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის
თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, gouache, textile,overlay
30X17 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ანტონიოსი და კლეოპატრა"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1956 წ.
მუყაო, გუაში, ქსოვილი, აპლიკაცია
30X27 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის
თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Antony and Cleopatra”
by William Shakespeare, 1956
Paperboard, gouache, textile,overlay
30X27 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

თეოდორ დრაიზერი, "ამერიკული ტრაგედია"
1952 წ.
მუყაო, ტემპერა. 18X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“An American tragedy”
by Theodore Dreiser, 1952
Paperboard, tempera. 18X18 cm
Art Palace

თეოდორ დრაიზერი,
"ამერიკული ტრაგედია"
1952 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 17X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“An American tragedy”
by Theodore Dreiser, 1952
Paper, tempera
17X18 cm
Art Palace

თეოდორ დრაიზერი,
"ამერიკული ტრაგედია"
1952 წ.
მუყაო, ტემპერა. 17,3X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“An American tragedy”
by Theodore Dreiser, 1952
Paperboard, tempera.
17,3X18 cm
Art Palace

თეოდორ დრაიზერი, "ამერიკული ტრაგედია"
1952 წ.
მუყაო, ტემპერა. 17X19 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play "An American tragedy",
1952
Paperboard, tempera. 17X19 cm
Art Palace

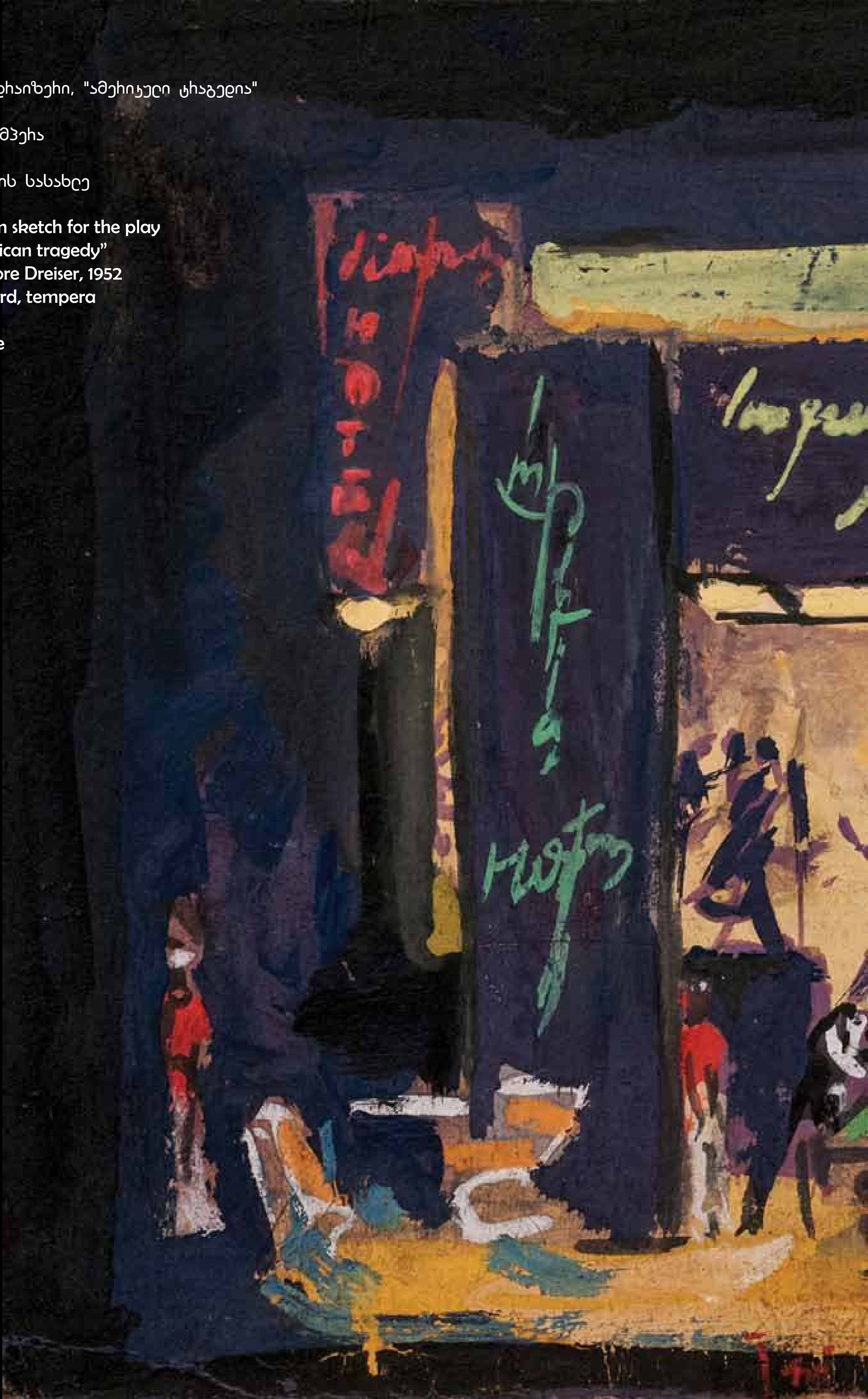
"Each drawing by Joseb Sumbatashvili is unique. We can compare it with the reincarnation of a great actor who can be a tragedian one day and a comedian the next".

O. Eisenstadt, 1981
Theatre Historian

თეოდორ დრაიზერი, "ამერიკული ტრაგედია"
1952 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 19X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“An American tragedy”
by Theodore Dreiser, 1952
Paper, tempera. 19X18 cm
Art Palace

თეოდორ დრაიზერი, "ამერიკული ტრაგედია"
1952 წ.
მუყაო, ტემპერა
21X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“An American tragedy”
by Theodore Dreiser, 1952
Paperboard, tempera
21X18 cm
Art Palace

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"კაცია-ადამიანი?!"
(ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოები), 1946 წ.
ქაღალდი, ტემპერა
26X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Costume sketch for the play
"Is a Man a Human?!"
by Ilia Chavchavadze, 1946
Paper, tempera
26X18 cm
Art Palace

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"კაცია-ადამიანი?!"
(ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოები), 1946 წ.
ქაღალდი, ტემპერა
26,5X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Costume sketch for the play
"Is a Man a Human?!"
by Ilia Chavchavadze, 1946
Paper, tempera
26,5X18 cm
Art Palace

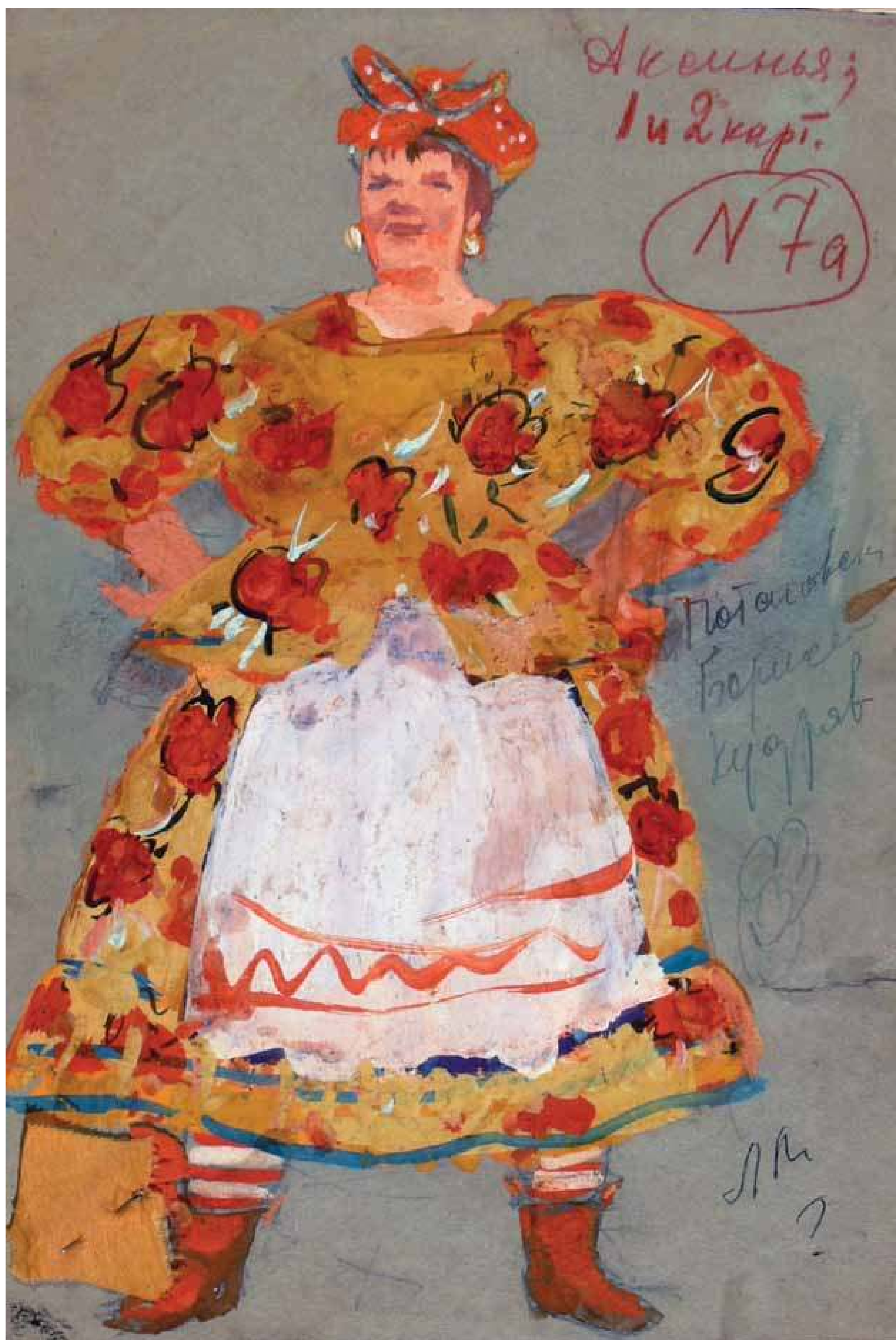

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისათვის
"მეფე ბორისი"
(ა. ტოლსტოის ნაწარმოების მიხედვით),
1993 წ.
მუყაო, ფანქარი, გუაში, 28X40 სმ.
არჩილ გელოვანის კოლექცია

Costume sketch for the play „King Boris" by A. Tolstoy, 1993
Paperboard, pencil, gouache, 28X40 cm.
Archil Gelovani Collection

კოსტიუმის ესკიზი
დიმიტრი შოსტაკოვიჩის ოპერისთვის
"კატერინა იზმაილოვა", 1963 წ.
მუყაო, ფანქარი, გუაში, ქსოვილი
36,8X24,8 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის
რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the opera "Katerina Izmailova" by Dmitri Shostakovich, 1963
Paperboard, pencil, gouache, textile
36,8X24,8 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

Аксинья;
1 и 2 карт.
N 7а

კოსტიუმის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"მოაგარაკენი", 1976 წ.
მუყაო, გუაში, 39X26 სმ
არჩილ გელოვანის კოლექციიდან

Costume sketch for the play
“Summerfolk”, 1976
Paperboard, gouache. 39X26 cm
Archil Gelovani Collection

>

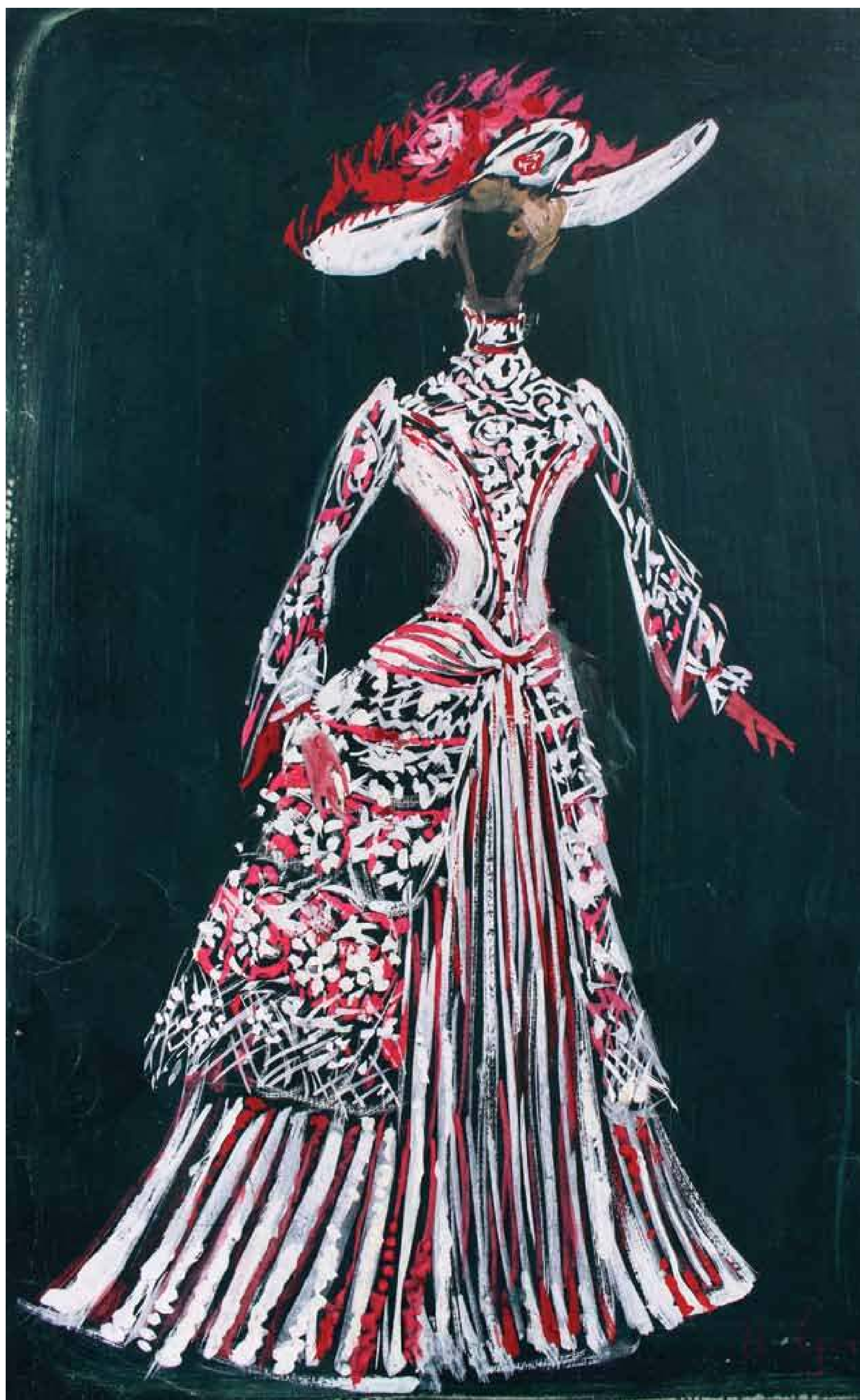
კოსტიუმის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"მოაგარაკენი", 1976 წ.
მუყაო, გუაში, 39X26 სმ
არჩილ გელოვანის კოლექციიდან

Costume sketch for the play
“Summerfolk”, 1976
Paperboard, gouache. 39X26 cm
Archil Gelovani Collection

კოსტიუმის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"მოაგარაკენი", 1976 წ.
მუყაო, გუაში, 39X26 სმ
არჩილ გელოვანის კოლექციიდან

Costume sketch for the play
“Summerfolk”, 1976
Paperboard, gouache. 39X26 cm
Archil Gelovani Collection

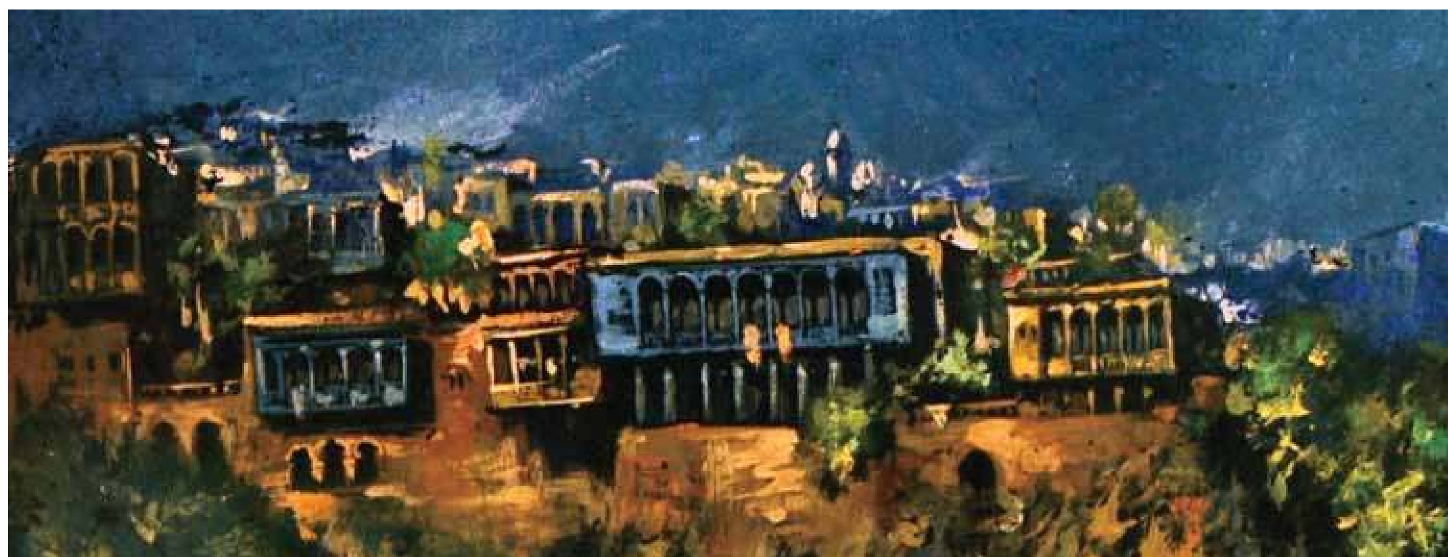

„დღესდღეობით არსებობს არასწორი წარმოდგენა, რომ ეპოქის პირობითი სახის შექმნა უფრო ადვილია, ვიდრე მისი ისტორიული აღდგენა. რეალისტური პირობითობა ეს არის განზოგადების მაღალი ხარისხის შედეგი, რომელსაც პრეტენზია აქვს სიმბოლურობაზე. მისი მიღწევა მხოლოდ ისტორიული მასალის მაქსიმალური შესწავლით არის შესაძლებელი. ჩემთვის ძვირფასია სცენური ფერწერა (მე ხომ თბილისის სამხატვრო აკადემიის ფერწერის ფაკულტეტი დავამთავრე). დღეს ის გამომხატველობითი საშუალებების სინთეზით იქმნება და რაც მთავარია უნდა ვიპოვო სპექტაკლისთვის აუცილებელი ატმოსფერო, ამასთანავე, უნდა გვახსოვდეს, რომ თანამედროვე მაყურებლის აღქმა სხვაგვარია“.

ი. სუმბათაშვილი 1972 წ.

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე"
დეტალი.

The film
“Keto and Kote”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე", 1947 წ.
ხე, ქაღალდი, გუაში
56X68,1 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the film
"Keto and Kote", 1947
Wood, Paper, Gouache
56X68,1 cm
Art Palace

"Nowadays, there is a misconception that creating a conditional epoch is easier than its historical recovery. I appreciate stage painting because I graduated the painting faculty of the Tbilisi State Academy of Arts. Today, stage design is created with the synthesis of expressive means. My main objective is to find the relevant environment for the play. At the same time, we must remember that the modern viewer's perception is quite different".

Joseb Sumbatashvili, 1972

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე", 1947 წ.
ფიცფიცარი, ტემპერა. 56X68,1 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the film
“Keto and Kote”, 1947
Veneer, tempera. 56X68,1 cm
Art Palace

>
დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე"
დეტალი.

The film
“Keto and Kote”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე"
დეტალი.

The film
“Keto and Kote”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე", 1947 წ.
ფირფიცარი, გუაში. 40X50 სმ
ალექსანდრე ბაგრატიონის კოლექცია

Decoration sketch for the film
“Keto and Kote”, 1947
Veneer, gouache. 40X50cm
Aleksander Bagrationi Collection

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე", 1947 წ.
ფირფიცარი, ტემპერა. 40X50,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the film
"Keto and Kote", 1947
Veneer, tempera. 40X50,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე"
დეტალი.

The film
"Keto and Kote"
Detail.

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ცისკარა", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 57,5X45,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the film
“Tsiskara”, 1954
Paper, tempera. 57,5X45,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ცისკარა"
დეტალი.

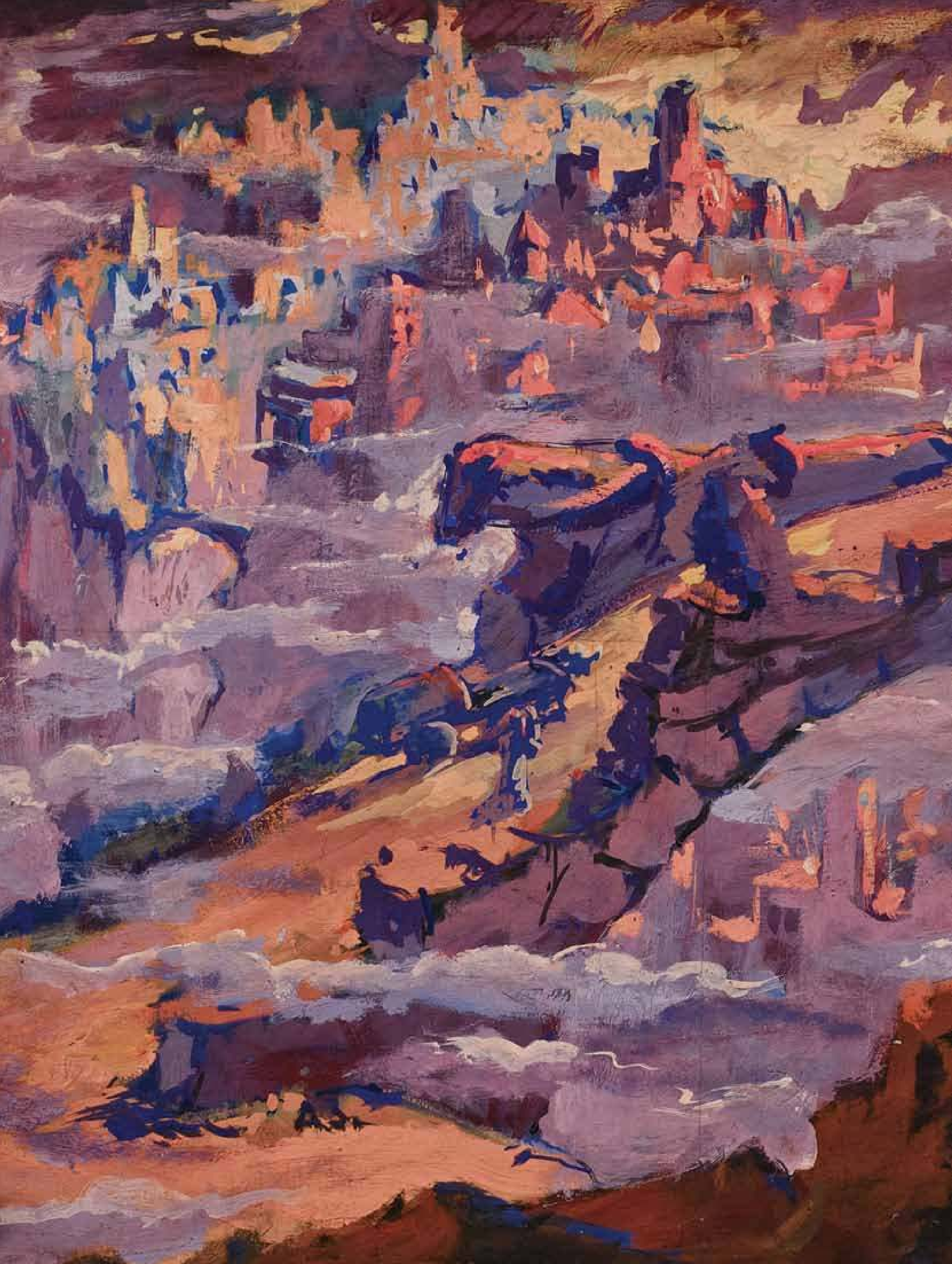
The film
“Tsiskara”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის "ცისკარა", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 48,8X62,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the film "Tsiskara", 1954
Paper, tempera. 48,8X62,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ცისკარა", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 48X56,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the film
“Tsiskara”, 1954
Paper, tempera. 48X56,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ცისკარა"
დეტალი,

The film
“Tsiskara”
Detail.

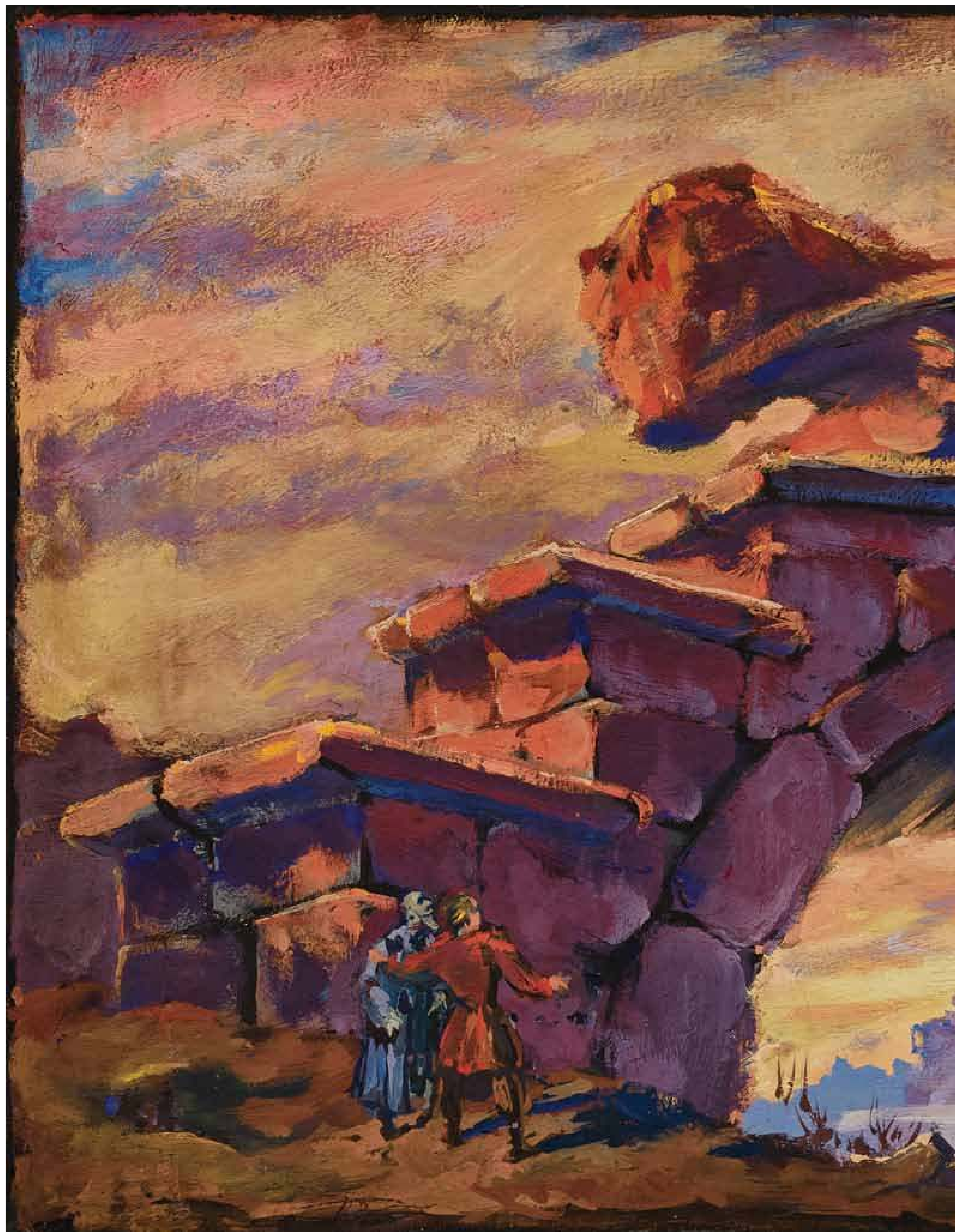
დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ცისკარა", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 48,8X62,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

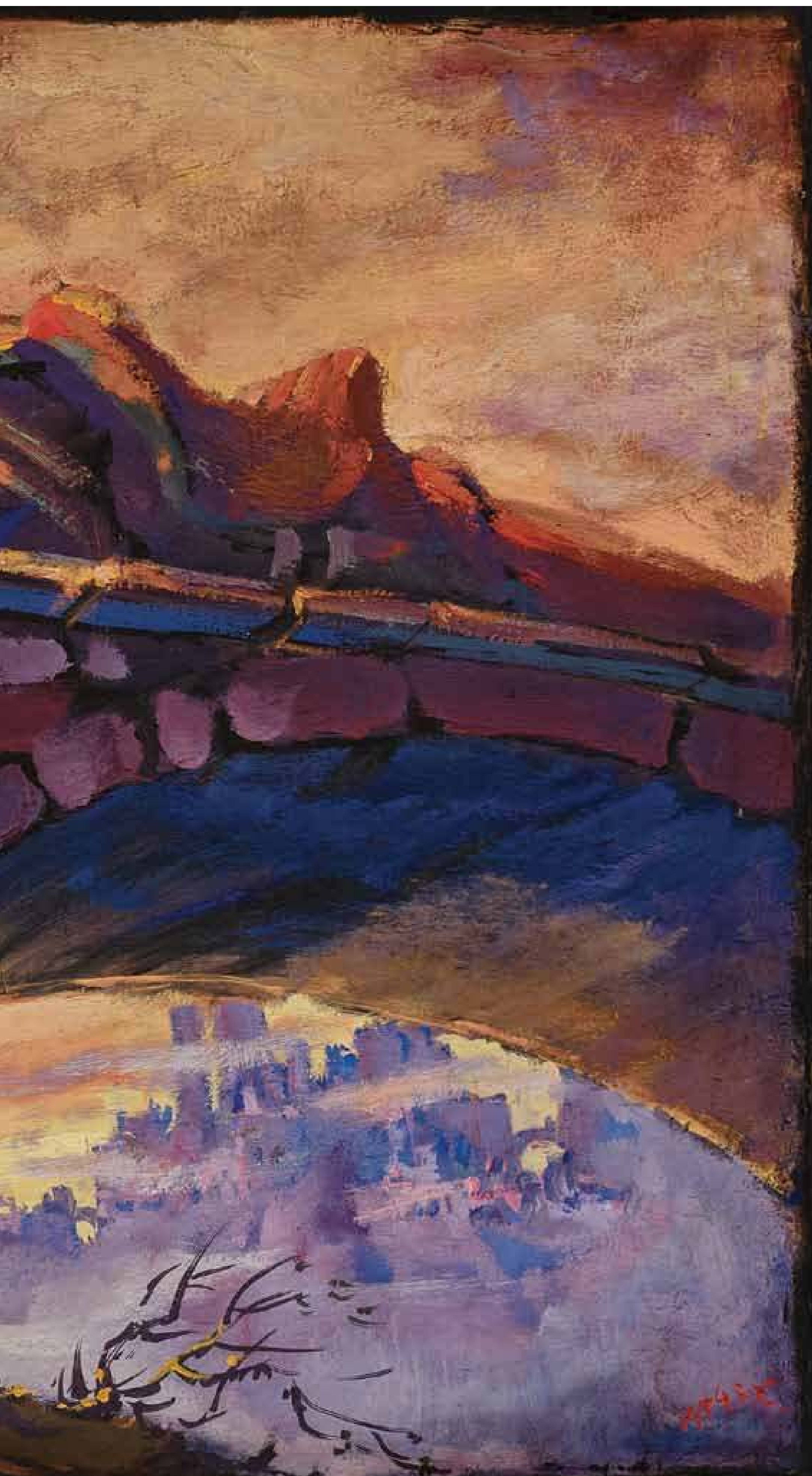
Decoration sketch for the film
"Tsiskara", 1954
Paper, tempera. 48,8X62,8 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის
"ცისკარა"
დეტალი,

The film
"Tsiskara"
Detail.

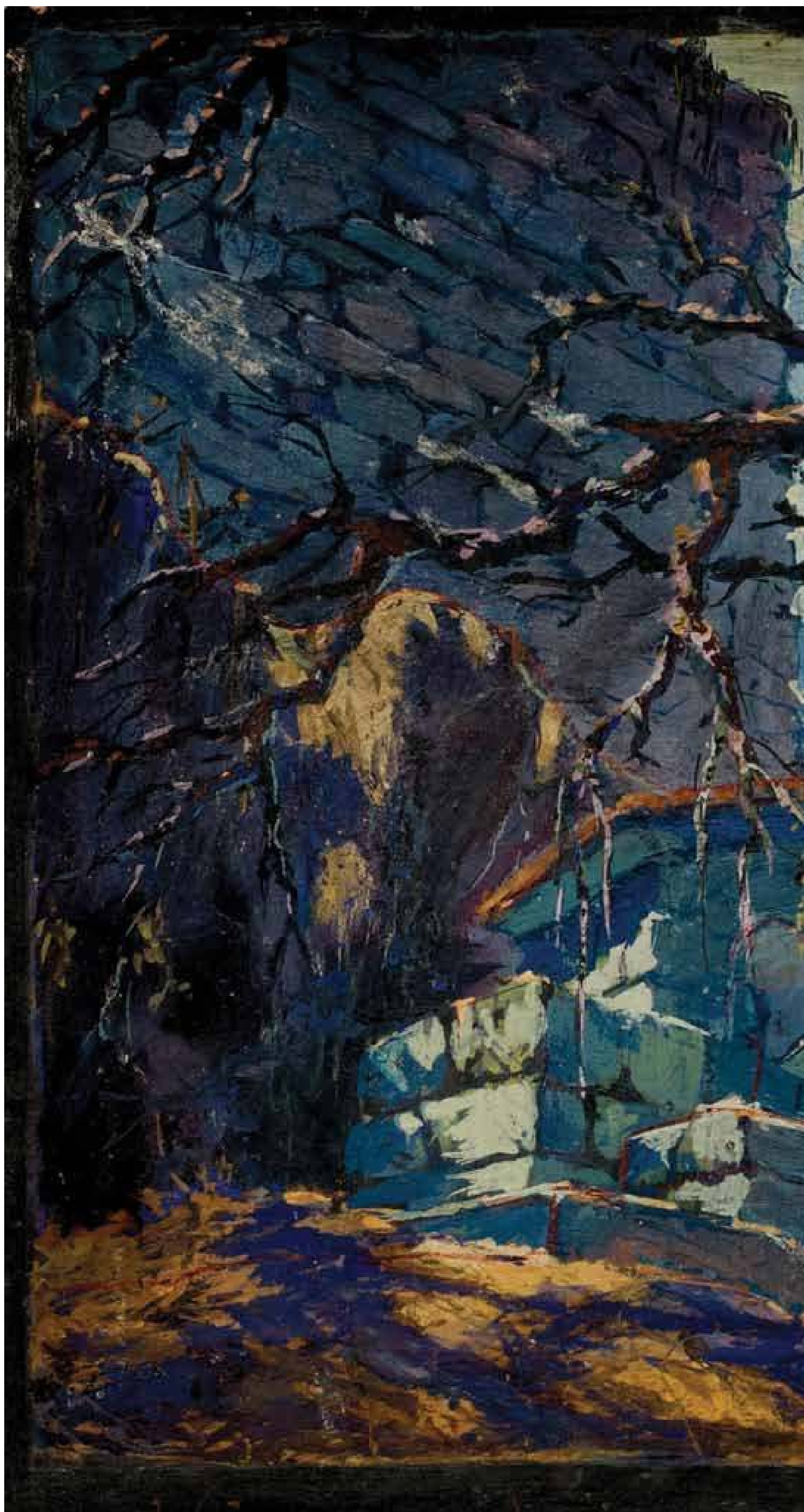

დეკორაციის ესკიზი
ფილმისთვის
"ცისკარა", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 42,4X55,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the film
“Tsiskara”, 1954
Paper, tempera. 42,4X55,8 cm
Art Palace

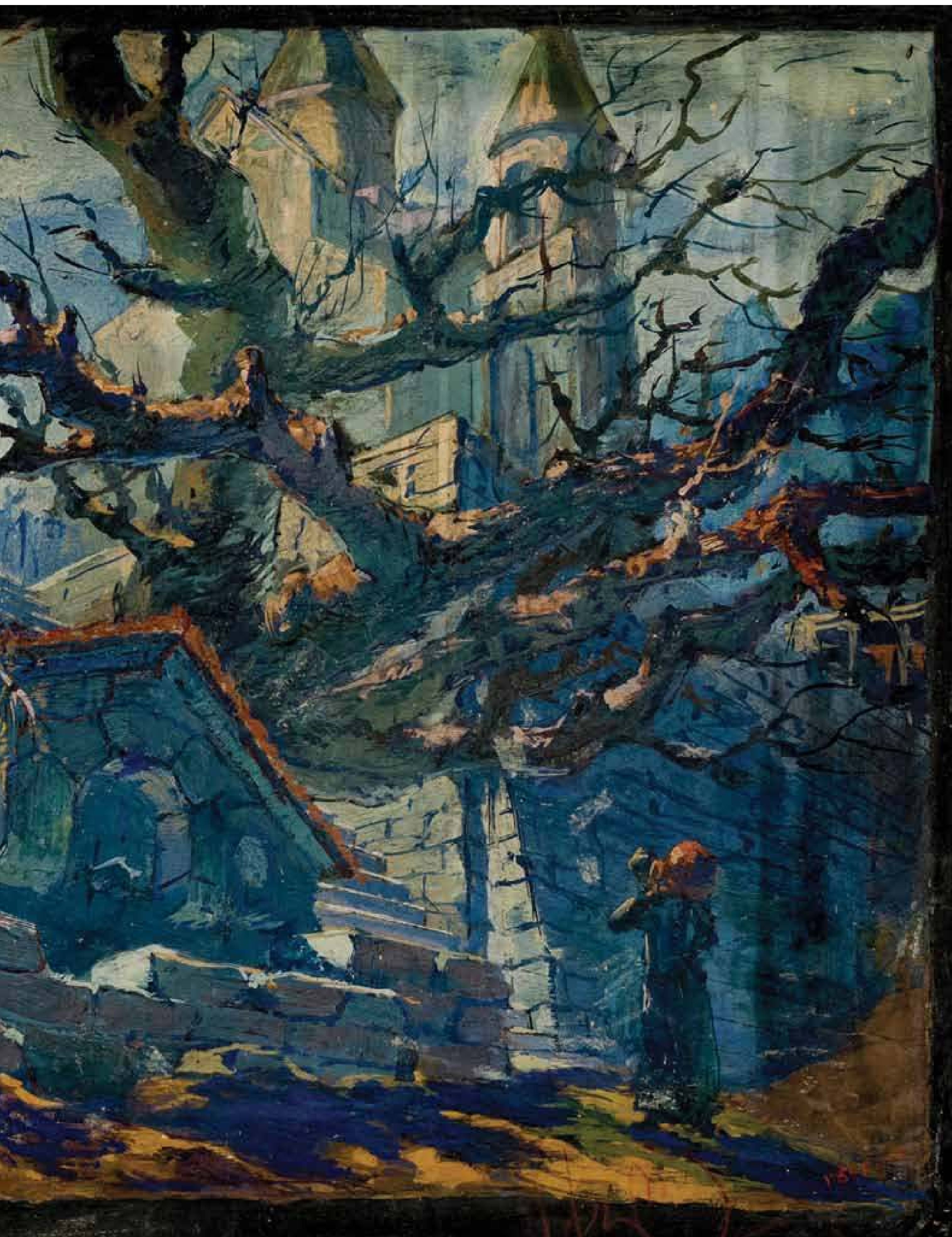
დეკორაციის ესკიზი ფილმისთვის "ცისკარა", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა
44,5X57,2 სმ
ხელოვნების სასახლე

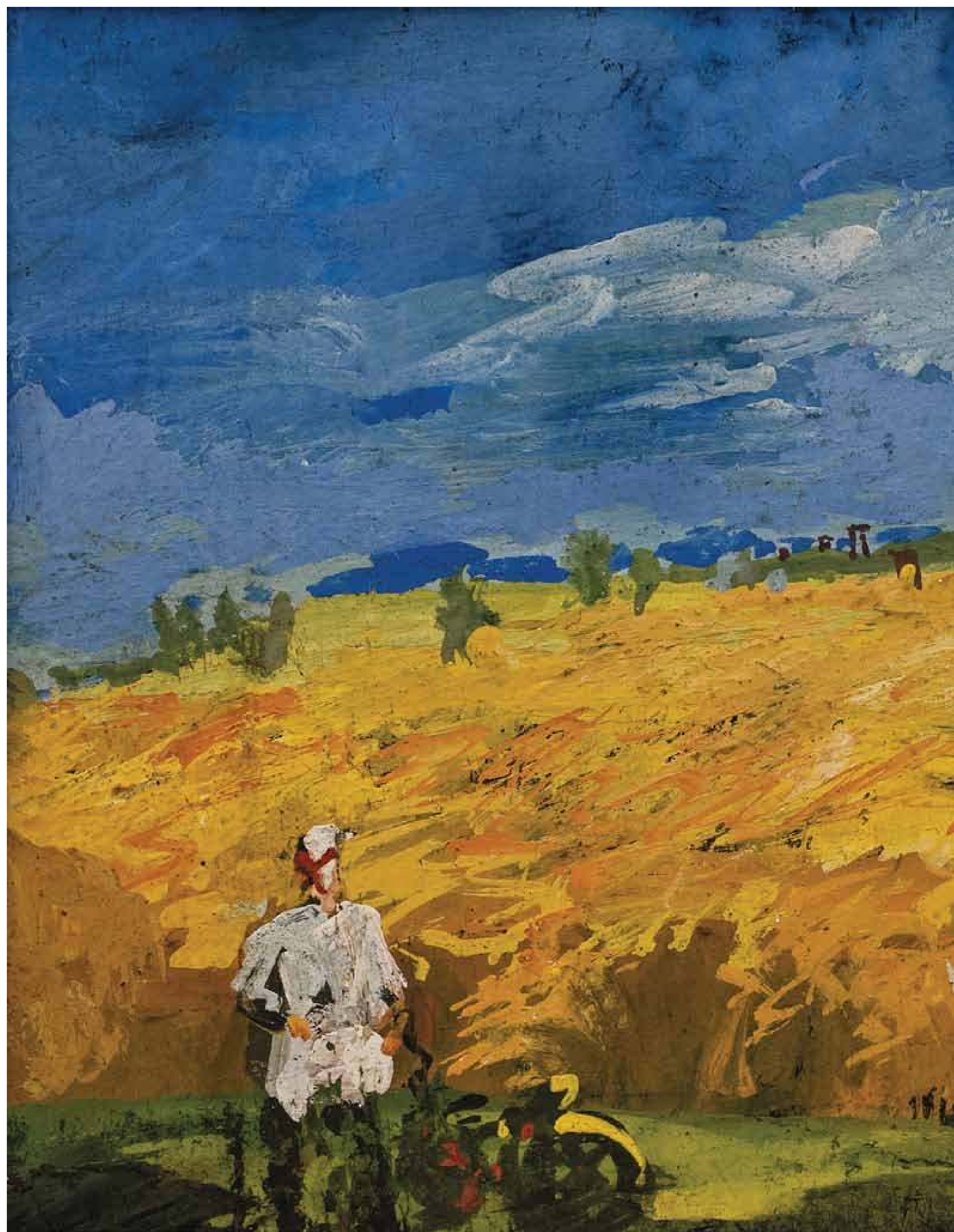
**Decoration sketch for the film "Tsiskara", 1954
Paper, tempera. 44,5X57,2 cm
Art Palace**

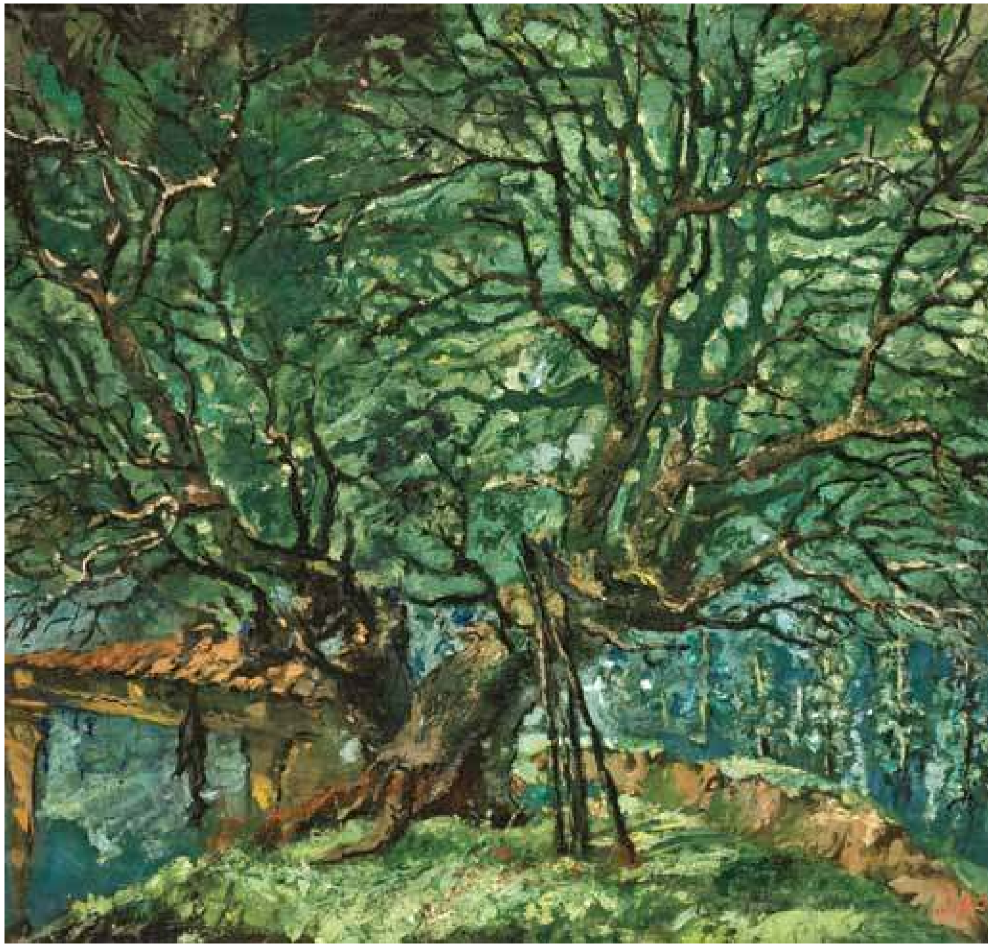
დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "ხარატაანთ კერა"
(მ. მრევლიშვილის პიესა), 1949 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 14X21 სმ
ხელოვნების სასახლე

**Decoration sketch for the play "Hearth of Kharatishvili Family" by Mikhail Mrevlishvili, 1949
Paper, tempera. 14X21 cm
Art Palace**

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"ხარატაანთ კერა"
(მ. მრევლიშვილის პიესა),
1949 წ.
მუყაო, ტემპერა. 43,5X54 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Hearth of Kharatishvili Family”
by Mikhail Mrevlishvili, 1949
Paperboard, tempera
43,5X54 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"ხარატაანთ კერა"
(მ. მრევლიშვილის პიესა),
1949 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 15X18 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Hearth of Kharatishvili Family”
by Mikhail Mrevlishvili, 1949
Paper, tempera. 15X18 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ხარატაანთ კერა" (მიხეილ მრევლიშვილის პიესა), 1949 წ.
მუყაო, ტემპერა. 40,5X53,7 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Hearth of Kharatishvili Family” by Mikhail Mrevlishvili, 1949
Paperboard, tempera. 40,5X53,7 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის ოპერისთვის "დაისი", 1957 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 54,5X63,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera “Daisi” by Zakharia Paliashvili, 1957
Paper, tempera. 54,5X63,8 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ოპერისთვის "დაისი" დეტალი.

The opera “Daisi” Detail.

დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის
ოპერისთვის "დაისი", 1957 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 40X57,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

**Decoration sketch for the opera
"Daisi" by Zakharia Paliashvili, 1957
Paper, tempera. 40X57,8 cm
Art Palace**

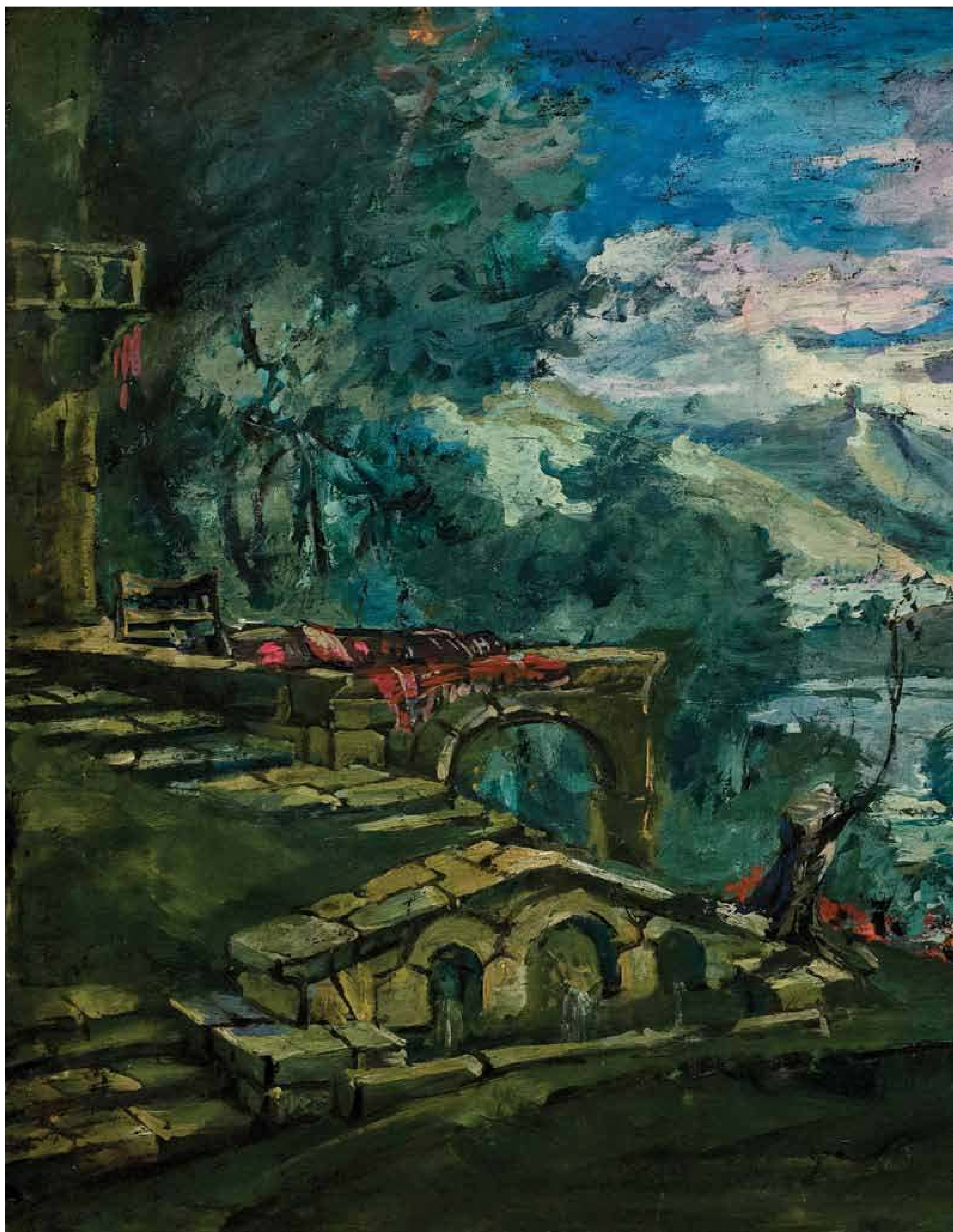
დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის
ოპერისთვის "დაისი", 1957 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 54X63,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

**Decoration sketch for the opera
"Daisi" by Zakharia Paliashvili, 1957
Paper, tempera. 54X63,8 cm
Art Palace**

დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის
ოპერისთვის "დაისი", 1957 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 48,5X61,6 სმ
ხელოვნების სასახლე

**Decoration sketch for the opera
"Daisi" by Zakharia Paliashvili, 1957
Paper, tempera. 48,5X61,6 cm
Art Palace**

დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის ოპერისთვის "დაისი", 1957 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 52,7X63,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera “Daisi” by Zakharia Paliashvili, 1957
Paper, tempera. 52,7X63,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის ოპერისთვის "დაისი", 1957 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 53,3X63 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera "Daisi" by Zakharia Paliashvili, 1957
Paper, tempera. 53,3X63 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ოპერისთვის "დაისი" დეტალი.

The opera "Daisi" Detail.

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"გიორგი სააკაძე"
(უშანგი ჩხეიძის პიესა), 1952 წ.
მუყაო, გუაში. 37,2X26,4 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Giorgi Saakadze”
by Ushang Chkheidze, 1952
Paperboard, gouache. 37,2X26,4 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"გიორგი სააკაძე"
(უშანგი ჩხეიძის პიესა), 1952 წ.
მუყაო, გუაში. 33,5X24,6 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Giorgi Saakadze”
by Ushang Chkheidze, 1952
Paperboard, gouache. 33,5X24,6 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"გიორგი სააკაძე"
(უშანგი ჩხეიძის პიესა), 1952 წ.
მუყაო, გუაში. 41,8X54 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
“Giorgi Saakadze”
by Ushang Chkheidze, 1952
Paperboard, tempera. 41,8X54 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"გიორგი სააკაძე"
დეტალი.

The play
“Giorgi Saakadze”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "გიორგი სააკაძე"
(უშანგი ჩხეიძის პიესა), 1952 წ.
მუყაო, ტემპერა. 37X50,6 სმ. ხელოვნების სასახლე

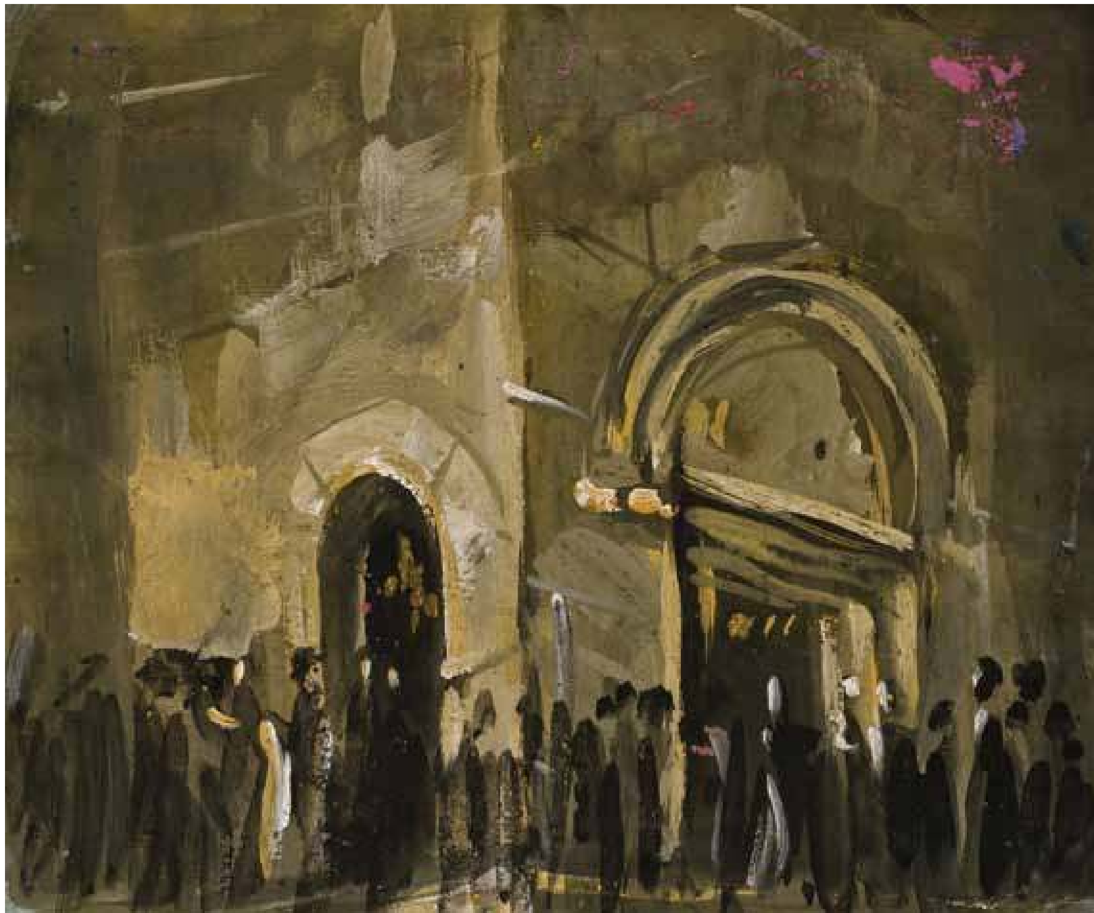
Decoration sketch for the play “Giorgi Saakadze”
by Ushang Chkheidze, 1952
Paperboard, tempera. 37X50,6 cm. Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"დავით აღმაშენებელი"
(ლევან გოთუას პიესა), 1945 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 30X23,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
"David the Builder"
by Levan Gotua, 1945
Paper, tempera. 30X23,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"დავით აღმაშენებელი"
(ლევან გოთუას პიესა),
1945 წ.
ქაღალდი, ტემპერა.
20X24 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for
the play
“David the Builder”
by Levan Gotua, 1945
Paper, tempera
20X24 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"დავით აღმაშენებელი"
(ლევან გოთუას პიესა), 1945 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 8,5X11,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“David the Builder”
by Levan Gotua, 1945
Paper, tempera. 8,5X11,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი შალვა მშველიძის ოპერისთვის
"დიდოსტატის მარჯვენა", 1960 წ.
მუყაო, ტემპერა. 20X27 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera
“The Right Hand of the Grand Master”
by Shalva Mshvelidze, 1960
Paperboard, tempera. 20X27 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი შალვა მშველიძის ოპერისთვის
"დიდოსტატის მარჯვენა", 1960 წ.
მუყაო, ტემპერა. 20X24 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera
“The Right Hand of the Grand Master”
by Shalva Mshvelidze, 1960
Paperboard, tempera. 20X24 cm
Art Palace

„მხატვარის ყოველი ნამუშევარი განუმეორებელია. ის შეიძლება შევადაროდ დიდი მსახიობის გარდასახვას, რომელსაც ძალუძს ერთ დღეს ტრაგიკოსი იყოს, ხოლო მეორე დღეს, კომიკოსი“.

ო. აიზენშტადტი, 1981 წ.
თეატრმცოდნე

დეკორაციის ესკიზი შალვა მშველიძის ოპერისთვის
"დიდოსტატის მარჯვენა", 1960 წ.
მუყაო, ტემპერა. 21X24 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera
“The Right Hand of the Grand Master”
by Shalva Mshvelidze, 1960
Paperboard, tempera. 21X24 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი შალვა მშველიძის ოპერისთვის
"დიდოსტატის მარჯვენა", 1960 წ.
მუყაო, ტემპერა. 20X26.5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera
“The Right Hand of the Grand Master”
by Shalva Mshvelidze, 1960
Paperboard, tempera. 20X26.5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი
შალვა მშველიძის ოპერისთვის
"დიდოსტატის მარჯვენა"
დეტალი.

The opera
“The Right Hand of the Grand Master”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი შალვა მშველიძის ოპერისთვის
"დიდოსტატის მარჯვენა", 1960 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 23X21 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera
“The Right Hand of the Grand Master”
by Shalva Mshvelidze, 1960
Paper, tempera. 23X21 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი შალვა მშველიძის ოპერისთვის
"დიდოსტატის მარჯვენა", 1960 წ.
მუყაო, ტემპერა. 22,5X25,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera
“The Right Hand of the Grand Master”
by Shalva Mshvelidze, 1960
Paperboard, tempera. 22,5X25,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის "მოკვეთილი"
დეტალი.

The play
“The Rejected One”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მოკვეთილი"
(ვაჟა-ფშაველას ნაწარმოები), 1956 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 37X50 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“The Rejected One”
by Vazha-Pshavela, 1956
Paper, tempera. 37X50 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ჟამთაბერის ასული"
(მიხეილ ჯაფარიძის პიესა), 1944 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 17X36,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“The daughter of Zhamtaberi”
by Mikhail Japharidze, 1944
Paper, tempera. 17X36,5 cm
Art Palace

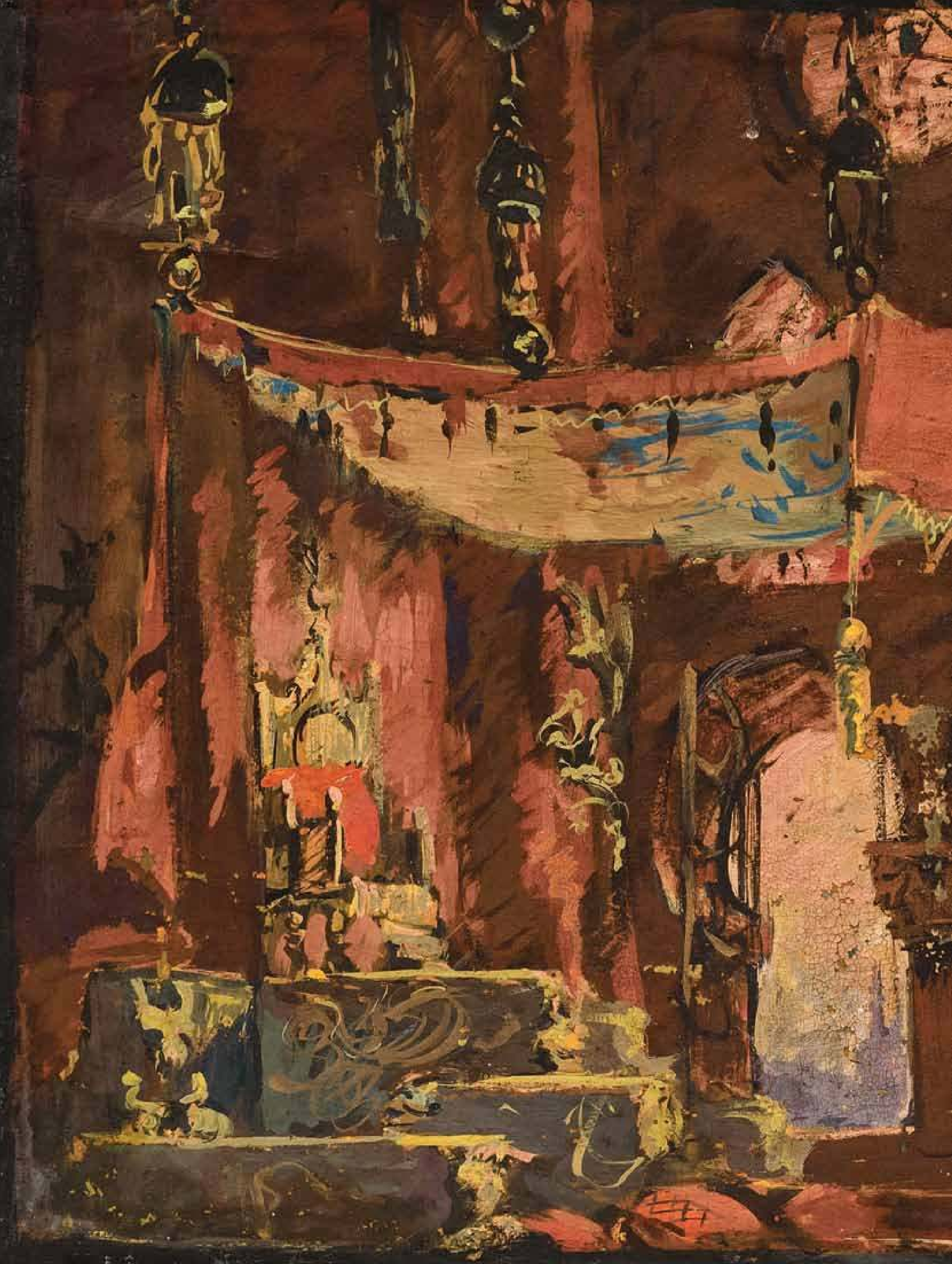

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ჟამთაბერის ასული"
(მიხეილ ჯაფარიძის პიესა), 1944 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 27,5X36 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“The daughter of Zhamtaberi”
by Mikhail Japharidze, 1944
Paper, tempera. 27,5X36 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ლეგენდა სიყვარულზე"
(ნაზიმ ჰიქმეთის ნაწარმოები), 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 39,5X52 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Legend of Love”
by Nazim Hikmet, 1954
Paper, tempera. 39,5X52 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 11,5X15,3 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 11,5X15,3 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 11,5X15 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 11,5X15 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 11,5X15,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 11,5X15,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 12X16,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

**Decoration sketch for the play “Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 12X16,5 cm
Art Palace**

დეკორაციის ესკიზები სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 12X17 სმ
ხელოვნების სასახლე

**Decoration sketchs for the play
“Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 12X17 cm
Art Palace**

„იოსებ სუმბათაშვილის მეტსახელი იყო ქოზეფი (ქოზი). სკოლამდელ ასაკში – დიდედის გადმოცემით – მას ფორტეპიანოზე დაკვრას ასწავლიდა პოლიკარპე ფალიაშვილი, ზაქარიას ძმა, რომელიც ეძახდა ქოზეფს – ანუ იოსებს ფრანგულ ყაიდაზე. მას მერე ახლობლებში ეს მეტსახელი შერჩა“.

თ. სუმბათაშვილი, 2012 წ.
მხატვარი

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 12,5X17 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 12X17 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 12X16 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 12X16 cm
Art Palace

“Joseph (Josy) was the nickname of Joseb Sumbatashvili. Polikarpe, a brother of Zakharia Paliashvili, taught him to play the piano. He gave this nickname to Sumbatashvili and his friends called him so”.

Teimuraz Sumbatashvili, 2012
Painter

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ოპტიმისტური ტრაგედია"
(ვსევოლოდ ვიშნევსკის პიესა), 1957 წ.
მუყაო, ტემპერა. 10,5X14,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Optimistic Tragedy”
by Vsevolod Vishnevsky, 1957
Paperboard, tempera. 10,5X14,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მეფოლადეები"
(გენადი ბოკარევის პიესა), 1972 წ.
მეტალი, ზეთი. 71X71 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
“Steelworkers”
by Gennady Bokarev, 1972
Metal, oil. 71X71 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი ქართული ხელოვნების
დეკადისათვის მოსკოვში, 1958 წ.
მუყაო, ტემპერა. 43X59 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the Georgian Art Decade in Moscow, 1958
Paperboard, tempera. 43X59 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ქართული ხელოვნების
დეკადისათვის მოსკოვში,
დეტალი.

The Georgian Art Decade in Moscow
Detail.

დეკორაციის ესკიზი ქართული ხელოვნების
დეკადისათვის მოსკოვში, 1958 წ.
მუყაო, ტემპერა. 50X73,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the Georgian Art Decade in Moscow, 1958
Paperboard, tempera. 50X73,5 cm
Art Palace

V

დეკორაციის ესკიზი ქართული ხელოვნების
დეკადისათვის მოსკოვში, 1958 წ.
მუყაო, ტემპერა. 49,5X73,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the Georgian Art Decade in Moscow, 1958
Paperboard, tempera. 49,5X73,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ქართული ხელოვნების
დეკადისათვის მოსკოვში, 1958 წ.
მუყაო, ტემპერა. 49,5X73,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the Georgian Art Decade in Moscow, 1958
Paperboard, tempera. 49,5 X 73,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი ქართული ხელონების
დღეებისათვის მოსკოვში, 1956 წ.
მუყაო, ტემპერა. 24X36,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for The Days of Georgian Art in Moscow, 1956
Paperboard, tempera. 24X36.5 cm
Art Palace

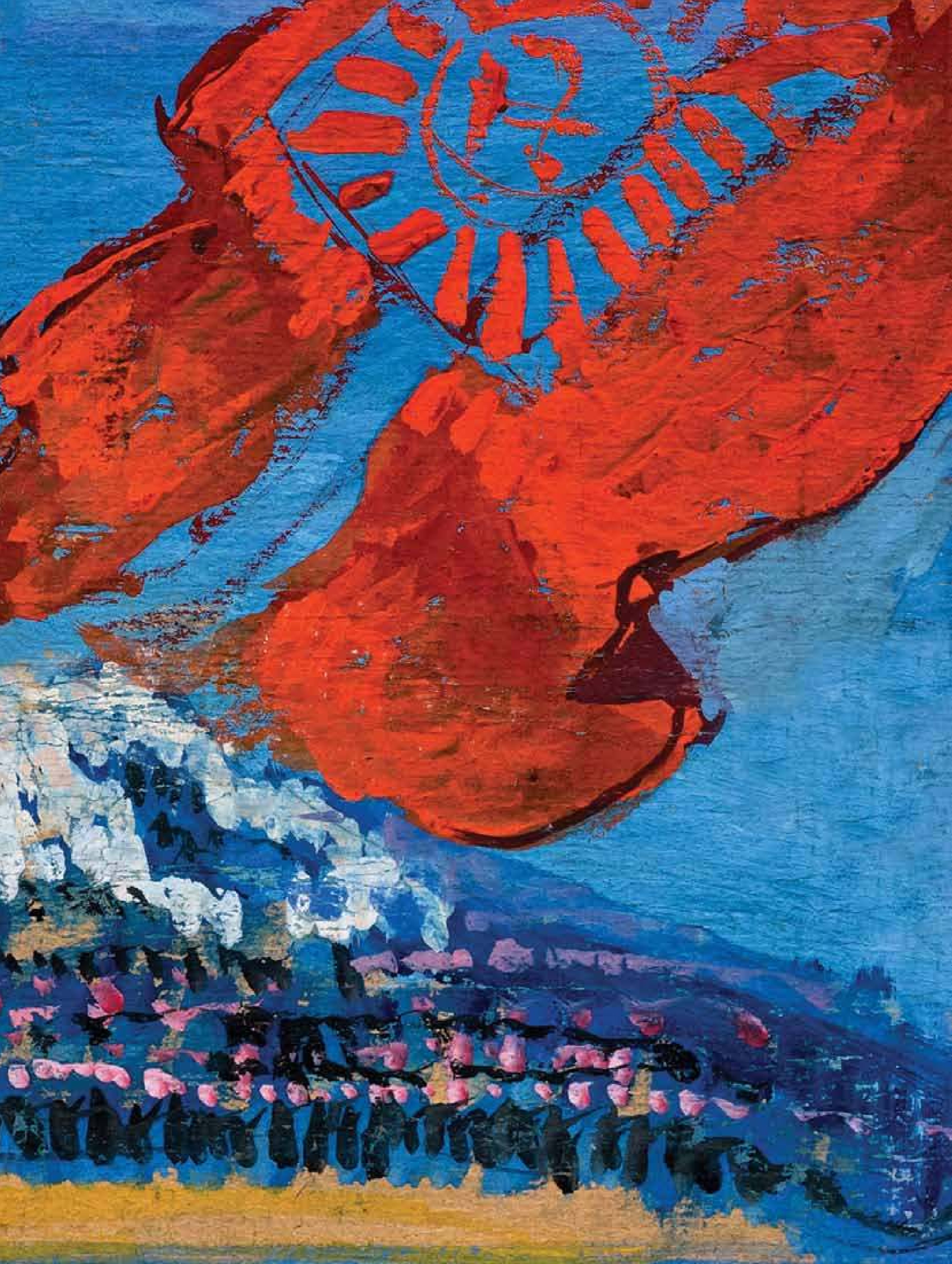

დეკორაციის ესკიზი ქართული ხელოვნების
დეკადისათვის მოსკოვში, 1958 წ.
მუყაო, ტემპერა. 49,5X73,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the Georgian Art Decade in Moscow, 1958
Paperboard, tempera. 49,5X73,5 cm
Art Palace

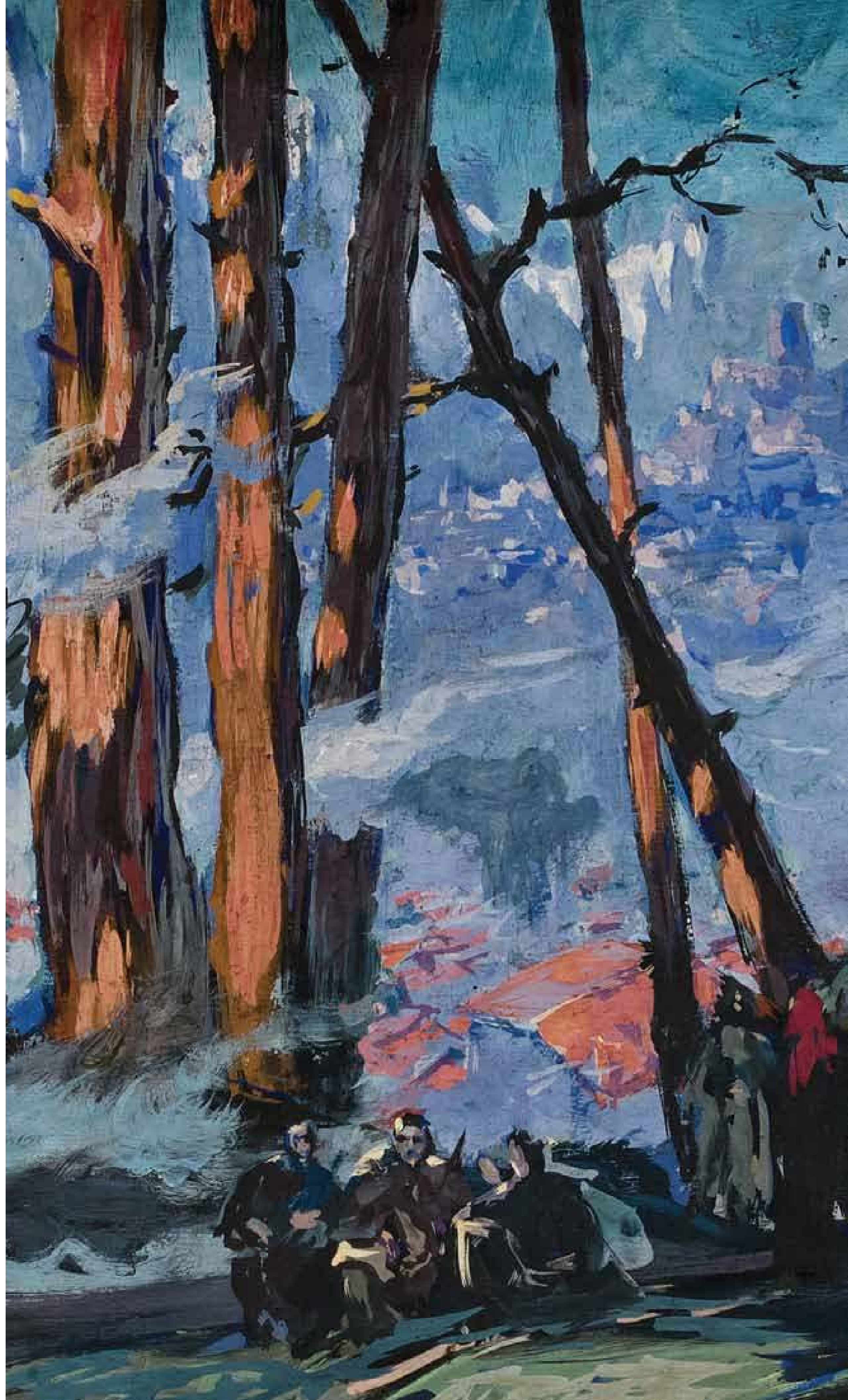
დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის "ზვავი"
(მიხეილ მრევლიშვილის პიესა), 1955 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 47,2X48 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play “Avalanche”
by Mikhail Mrevlishvili, 1955
Paper, tempera. 47,2X48 cm
Art Palace

>

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის "ზვავი"
დეტალი.

The play
“Avalanche”
Detail.

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"ზვავი"
დეტალი.

**The play
“Avalanche”
Detail.**

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ზვავი"
(მიხეილ მრევლიშვილის პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 47X51 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Avalanche”
by Mikhail Mrevlishvili, 1955
Paperboard, tempera. 47X51 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ზვავი"
(მიხეილ მრევლიშვილის პიესა), 1955 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 47,5X49 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Avalanche”
by Mikhail Mrevlishvili, 1955
Paper, tempera. 47,5X49 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ზვავი"
(მიხეილ მრევლიშვილის პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 49X51,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Avalanche”
by Mikhail Mrevlishvili, 1955
Paperboard, tempera. 49X51,8 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ზვავი"
(მიხეილ მრევლიშვილის პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 38,8X53 სმ
ხელოვნების სასახლე

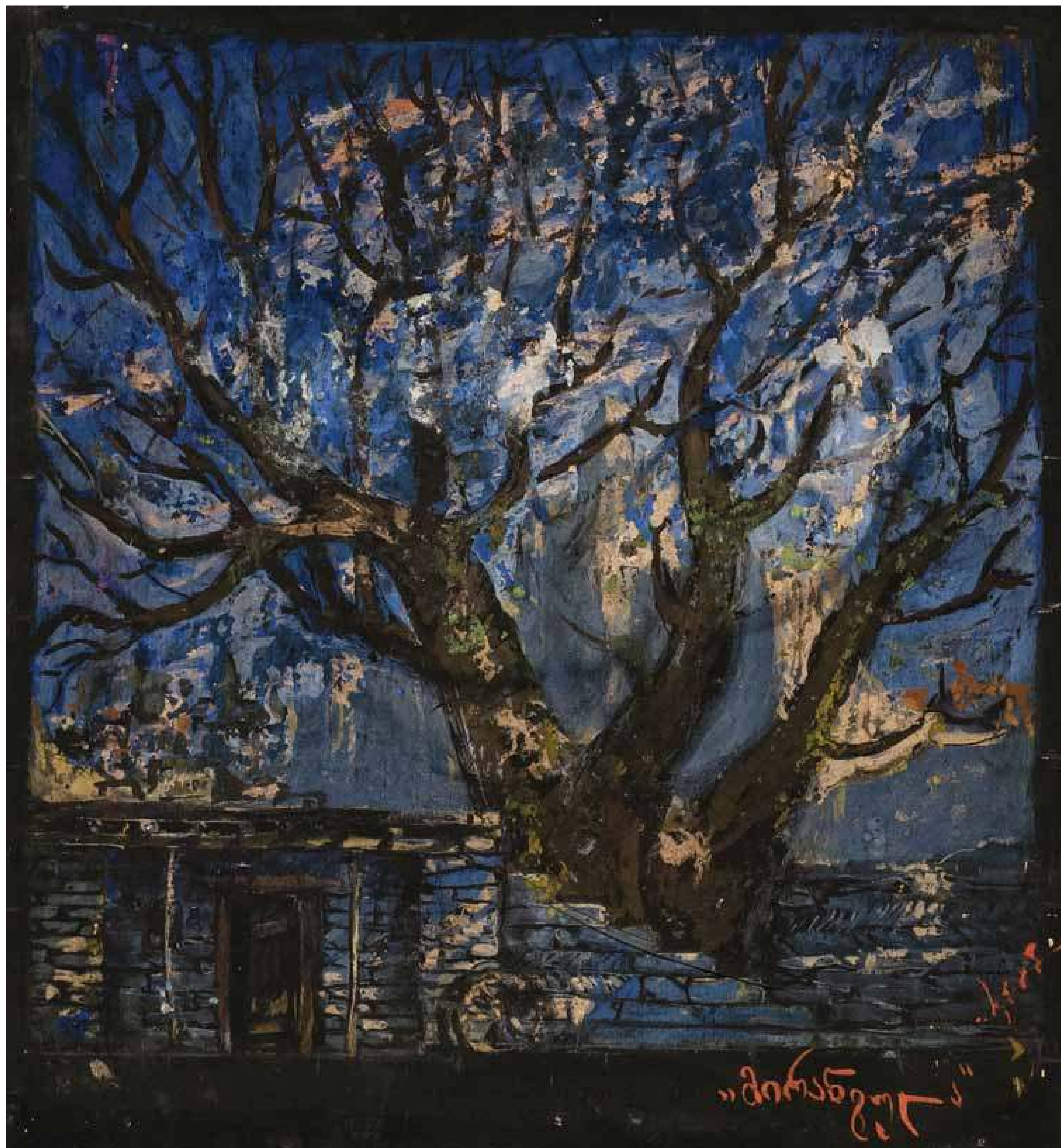
Decoration sketch for the play
"Avalanche"
by Mikhail Mrevlishvili, 1955
Paperboard, tempera. 38,8X53 cm
Art Palace

„როდესაც იოსებ გიორგის ძე სპექტაკლის მაკეტს მაჩვენებს და მე არ ვეთანხმები, იგი ყოველთვის მზად არის დიალოგისთვის და შემდგომი ძიებისთვის. მას დიდი პროფესიული ცოდნა აქვს და ყოველთვის შეუძლია სიტუაციის შესაბამისად იმოქმედოს".

ბ. მოროზოვი,
რეჟისორი

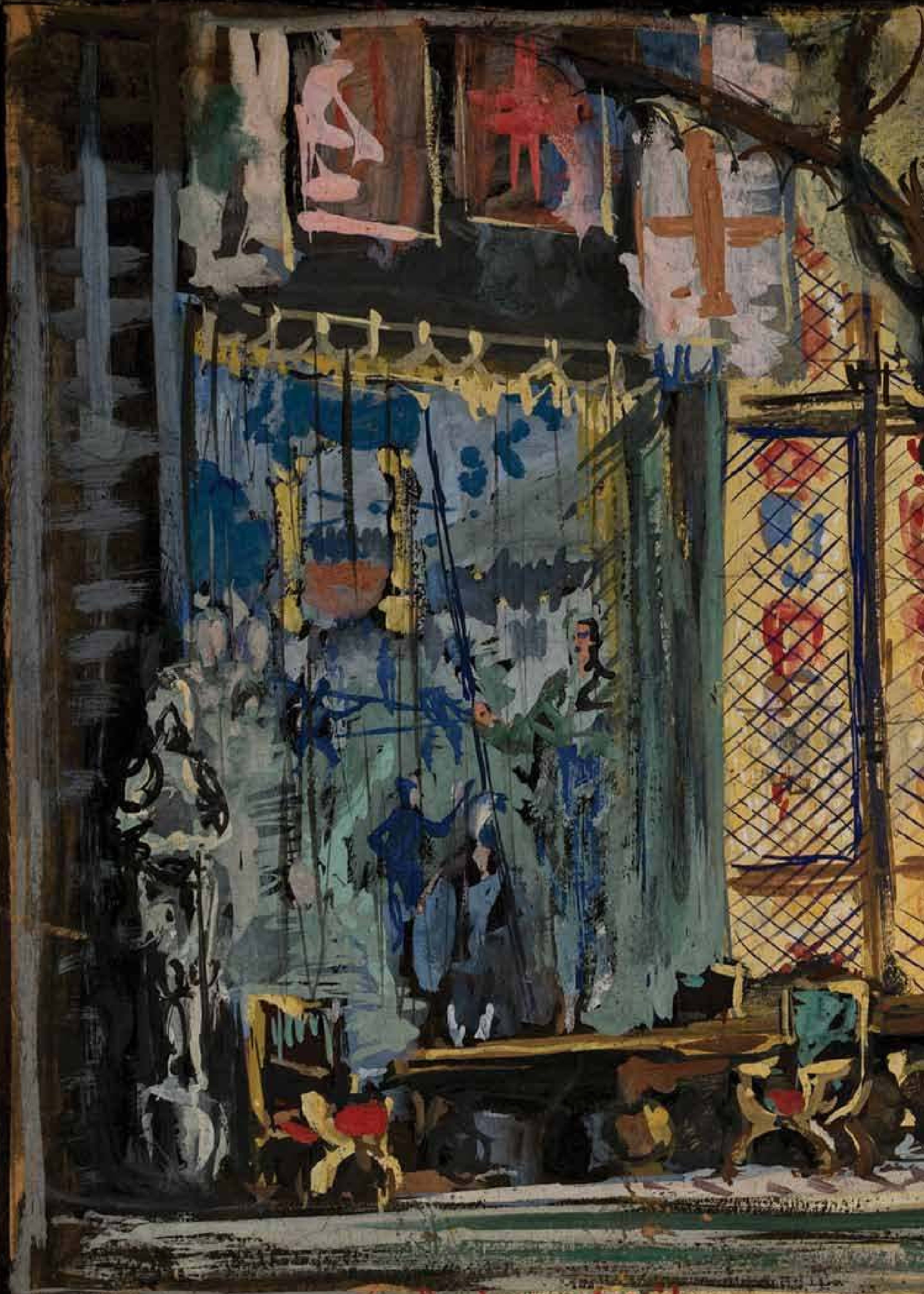
"When Joseb shows me a sketch of a performance and I do not agree, he is always ready for dialogue and further research. He has a great professional knowledge and he is always able to operate in regard to the situation".

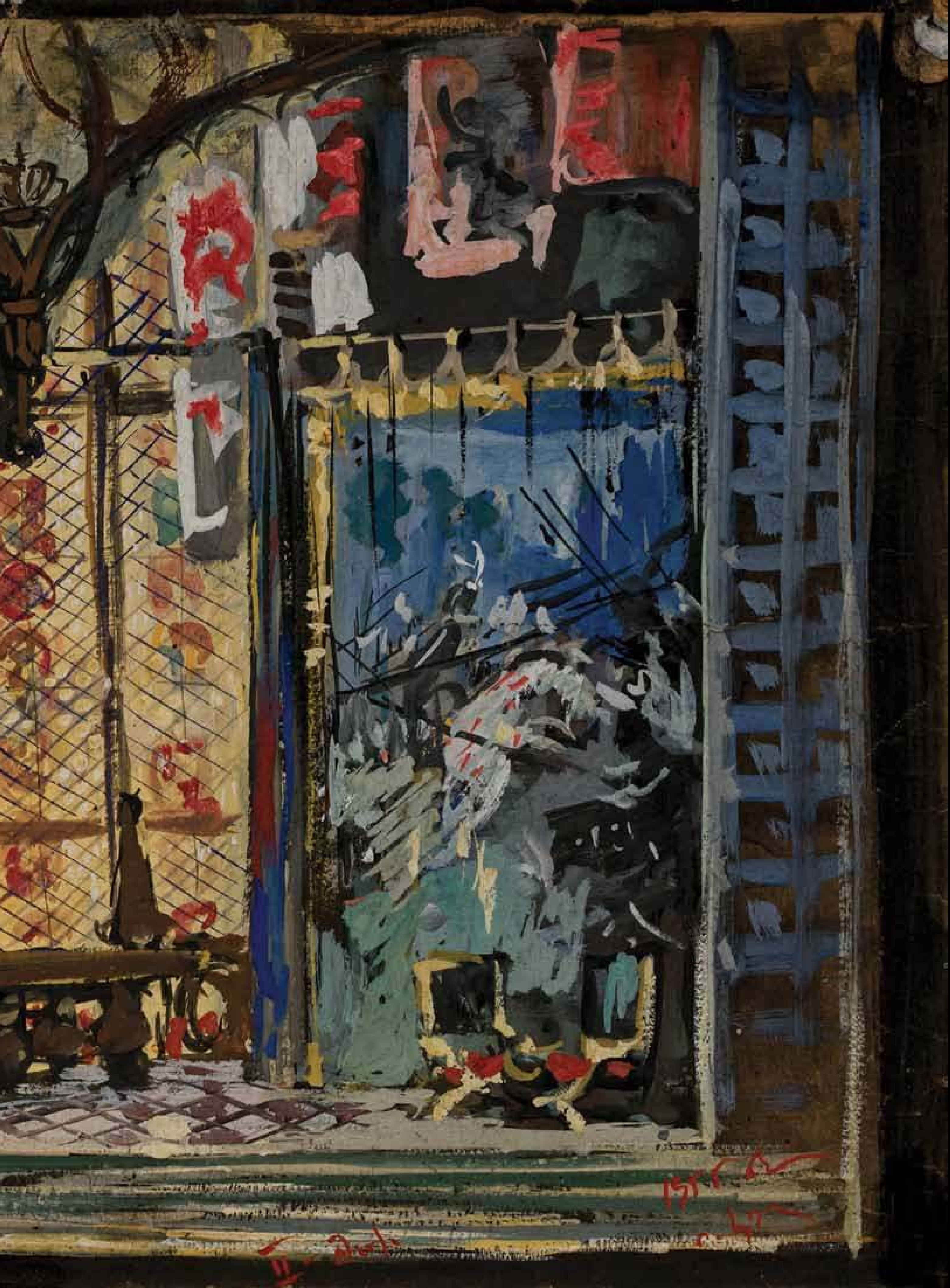
B. Morozov,
Art Director

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მირანგულა"
(გ. ჩიტაიშვილის პიესა), 1948 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 38,5X35,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
"Mirangula"
by G. Chitaishvili, 1948
Paper, tempera. 38,5X35,8 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მარიამ სტიუარტი"
(ფრიდრიხ შილერის პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 37X49,6 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
"Mary Stewart"
by Friedrich Schiller, 1955
Paperboard, tempera. 37X49,6 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"მარიამ სტიუარტი"
დეტალი.

The play
"Mary Stewart"
Detail.

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მარიამ სტიუარტი"
(ფრიდრიხ შილერის პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 36X54 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Mary Stewart”
by Friedrich Schiller, 1955
Paperboard, tempera. 36X54 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მარიამ სტიუარტი"
(ფრიდრიხ შილერის პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 37X55 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Mary Stewart”
by Friedrich Schiller, 1955
Paperboard, tempera. 37X55 cm
Art Palace

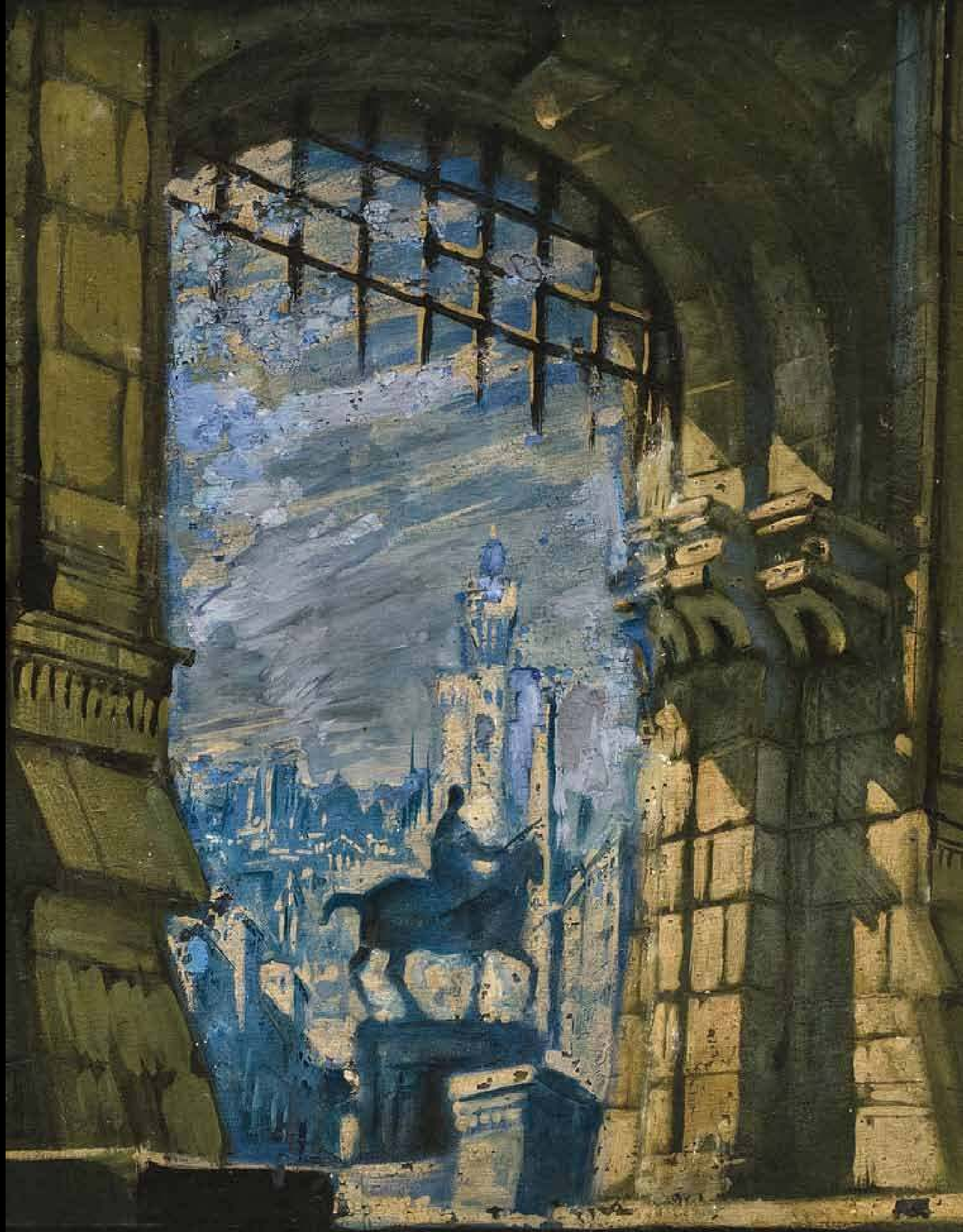

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"საწყაული საწყაულის წილ"
(უილიამ შექსპირის პიესა), 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 40,5X50,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“Measure for Measure”
by William Shakespeare, 1954
Paper, tempera. 40,5X50,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"საწყაული საწყაულის წილ"
დეტალი.

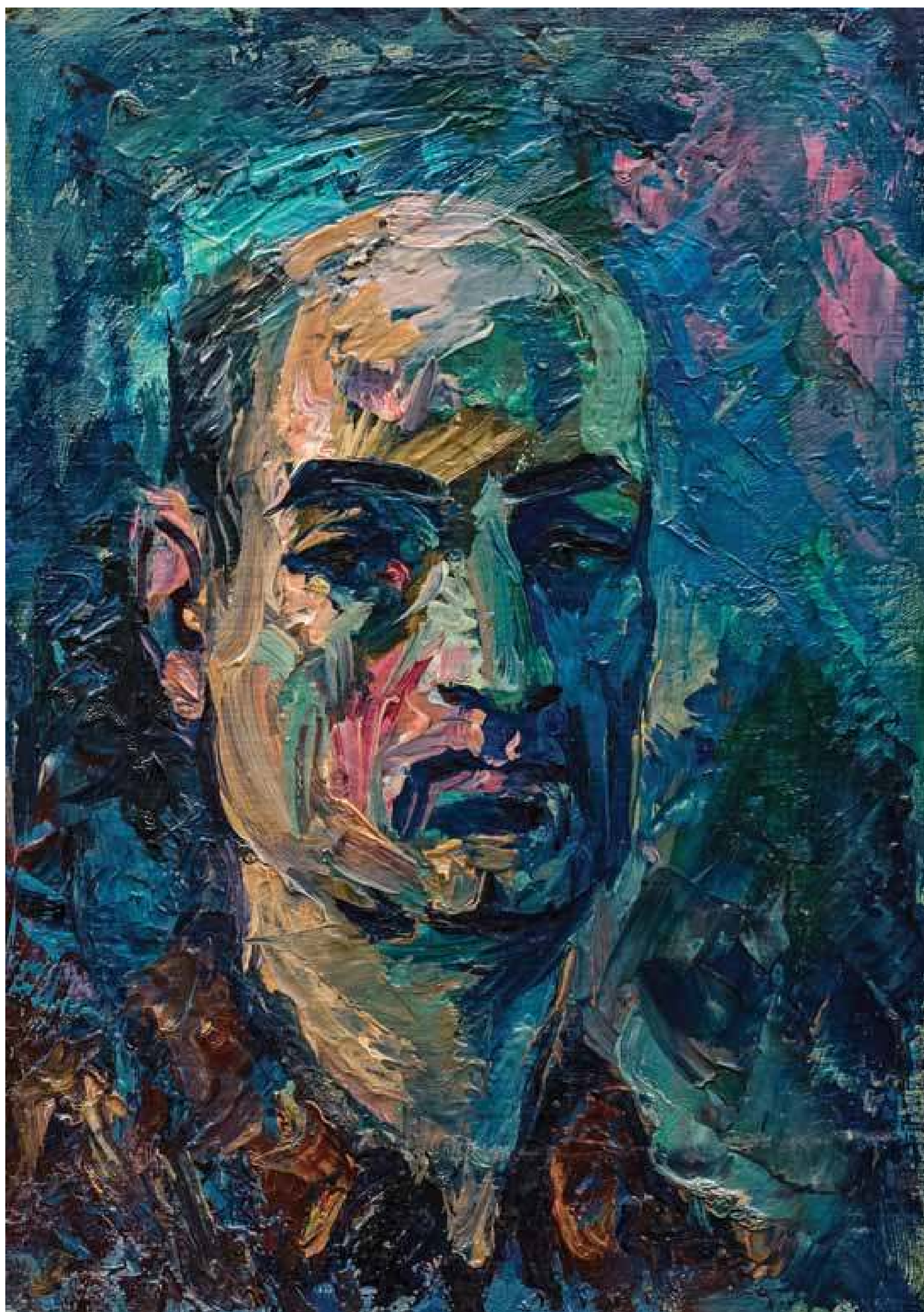
The play
“Measure for Measure”
Detail.

ლიზა ბაგრატიონის პორტრეტი, 1940-1950 წწ.
ტილო, ზეთი. 34X38 სმ
ალექსანდრე ბაგრატიონის კოლექცია

Portrait of Liza Bagrationi, 1940-1950
Canvas, oil. 34X38 cm
Aleksander Bagrationi collection

ავტოპორტრეტი, 1960-იანი წლები.
მუყაო, ზეთი. 35X24,5 სმ
ალექსანდრე ბაგრატიონის კოლექცია

Self-portrait, 1960 s.
Paperboard, oil. 35X24,5 cm
Aleksander Bagrationi collection

ლიზა ბაგრატიონის პორტრეტი,
1940-1950 წწ.
მუყაო, ტუში, გუაში
21X17,5 სმ
ალექსანდრე ბაგრატიონის კოლექცია

Portrait of Liza Bagrationi,
1940-1950
Paperboard, indian ink, gouache
21X 7,5 cm
Aleksander Bagrationi collection

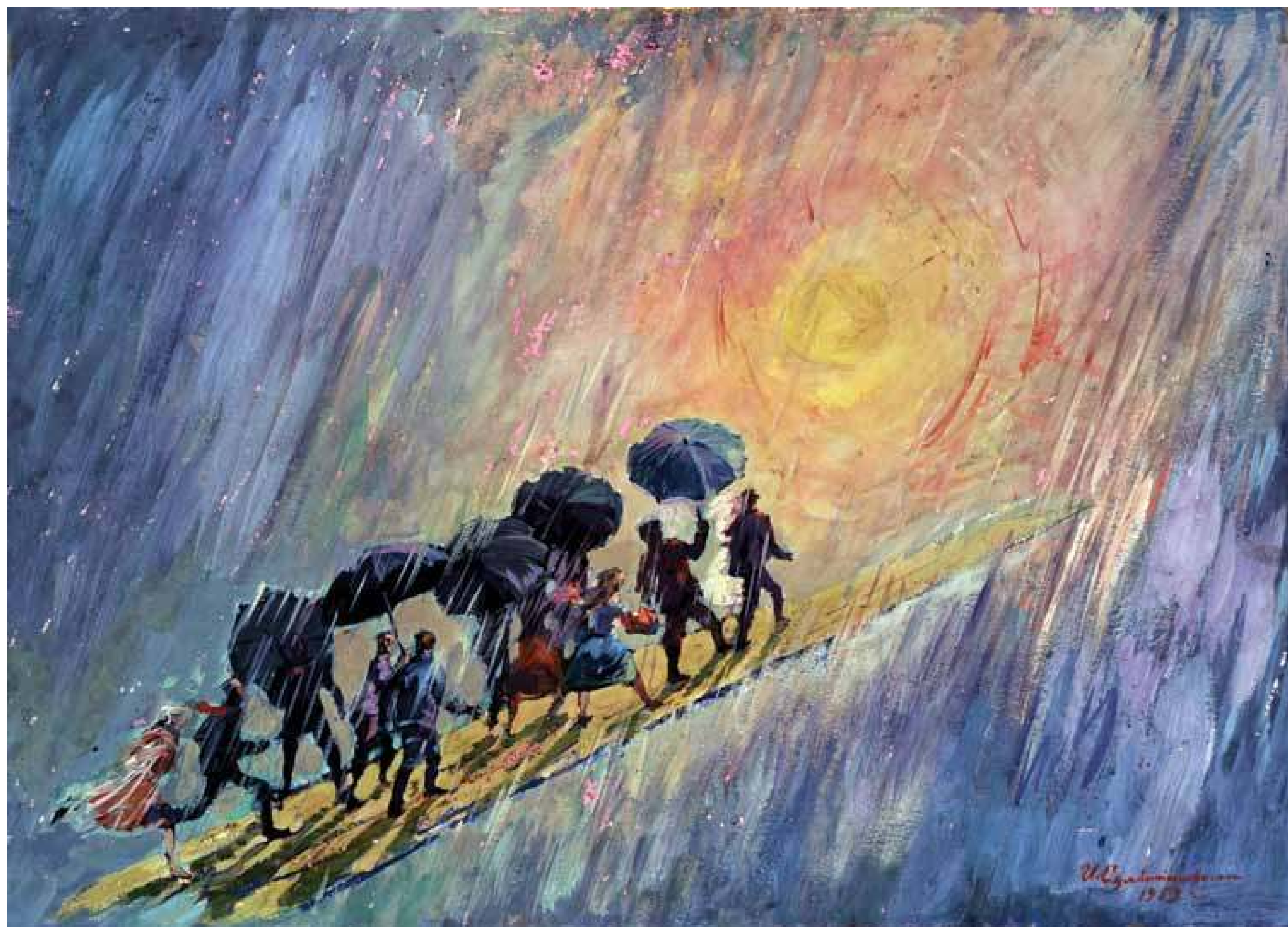
ლიზა ბაგრატიონის პორტრეტი,
1940-1950 წწ.
მუყაო, ტუში, გუაში
21X17,5 სმ
ალექსანდრე ბაგრატიონის კოლექცია

Portrait of Liza Bagrationi,
1940-1950 ss.
Paperboard, indian ink, gouache
21X17,5 cm
Aleksander Bagrationi collection

კოსტიუმის ესკიზი, 1940-1950 წწ.
მუყაო, ტუში, გუაში
21X17,5 სმ
ალექსანდრე ბაგრატიონის კოლექცია

Costume sketch, 1940-1950 ss.
Paperboard, indian ink, gouache
21X17,5 cm
Aleksander Bagrationi collection

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ირკუტსკის ისტორია"
(ალექსი არბუზოვის პიესა), 1959 წ.
მუყაო, გუაში. 70X50 სმ
არჩილ გელოვანის კოლექცია

Decoration sketch for the play
"An Irkutsk Story"
by Aleksei Arbuzov, 1959
Paperboard, gouache. 70X50 cm
Archil Gelovani Collection

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ირკუტსკის ისტორია"
(ალექსი არბუზოვის პიესა), 1959 წ.
მუყაო, გუაში. 37X51 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
"An Irkutsk Story"
by Aleksei Arbuzov, 1959
Paperboard, gouache. 37X51cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

„დღესდღეობით 90 წლის ასაკში იოსებ სუმბათაშვილი საბჭოთა (რუსეთის) არმიის ცენტრალური თეატრის მთავარი მხატვარია. მას არ უყვარს საკუთარ თავზე ლაპარაკი, რადგან მიაჩნია, რომ მხატვარზე, მისი ნაწარმოებები მეტყველებენ".

ტ. გინზბურგი, 2009 წ.
ფილოლოგი

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ირკუტსკის ისტორია"
(ალექსი არბუზოვის პიესა), 1959 წ.
მუყაო, გუაში. 40X55 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
“An Irkutsk Story”
by Aleksei Arbuzov, 1959
Paperboard, gouache. 40X55cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ირკუტსკის ისტორია"
(ალექსი არბუზოვის პიესა), 1959 წ.
მუყაო, გუაში. 37X51 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
“An Irkutsk Story”
by Aleksei Arbuzov, 1959
Paperboard, gouache. 37X51cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

“Nowadays, 90 year-old Joseb Sumbatashvili is the main stage designer of the Central Academic Theatre of the Russian Army. He does not like talking about himself. He thinks that the drawings can speak well enough about their author”.

T. Ginzburg, 2009
Philologist

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ირკუტსკის ისტორია"
(ალექსი არბუზოვის პიესა), 1959 წ.
მუყაო, გუაში. 37X51 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
“An Irkutsk Story”
by Aleksei Arbuzov, 1959
Paperboard, gouache. 37X51cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

>

დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის ოპერისთვის
"აბესალომ და ეთერი", 1966 წ.
მუყაო, ტემპერა. 16X23,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opra
“Abesalom and Eteri”
by Zakharia Paliashvili, 1966
Paperboard, tempera. 16X23,5 cm
Art Palace

>

დეკორაციის ესკიზი ზაქარია ფალიაშვილის ოპერისთვის
"აბესალომ და ეთერი", 1966 წ.
მუყაო, ტემპერა. 16,5X23,5 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opra
“Abesalom and Eteri”
by Zakharia Paliashvili, 1966
Paperboard, tempera. 16,5X23,5 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მოძღვარი"
(ა. ყაზბეგის ნაწარმოები), 1948 წ.
ფირფიცარი, ტემპერა. 45X63 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“The Priest”
by A. Kazbegi, 1948
Veneer, tempera. 45X63 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მოძღვარი"
(ა. ყაზბეგის ნაწარმოები), 1948 წ.
ფიცფიცარი, ტემპერა. 50,5X62,7 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“The Priest”
by A. Kazbegi, 1948
Veneer, tempera. 50,5X62,7 cm
Art Palace

ესკიზი ანიმაციური ფილმისთვის
"მზეჭაბუკი", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 42X56,6 სმ
ხელოვნების სასახლე

Sketch for the animated film
“Mzetchabouk”, 1954
Paper, tempera. 42X56,6 cm
Art Palace

ესკიზი ანიმაციური
ფილმისთვის "მზეჭაბუკი"
დეტალი.

The film
“Mzetchabouk”
Detail.

„იოსებ სუმბათაშვილის ბოლო წლების სტილი, ეს არის სილამაზე... განუყრელი წარსულის სევდასთან, რომელმაც გაიელვა როგორც სიზმარმა. იაპონურ ხელოვნებაში ამას ჰქვია: „საგანთა სევდიანი ხიბლი“, ი. სუმბათაშვილის უკანასკნელი წლების სცენოგრაფიისთვის მახასიათებელი გახდა ეს თვისება, ხელშესახები, გამჭვირვალე, ფაქიზი. შეიძლება ეს გამოწვეულია მისი სოლიდური ასაკით, შეიძლება წარსულის მოგონებით, როგორ დაიწყო შემოქმედებითი გზა თბილისში, ან იქნებ იმიტომ, რომ მხატვარი ბევრს მუშაობდა ოპერისა და ბალეტის თეატრებში, სადაც რეალურიდან ჯადოსნური სამყარო იბადება და ისინი თანაარსებობენ მშვენიერსა და სევდიან განუყოფელობაში. ვინ იცის!“..

ნ. სტაროსელსკაია, 2010 წ.
მწერალი, თეატრის კრიტიკოსი

ესკიზი ანიმაციური ფილმისთვის
"მზეჭაბუკი", 1954 წ.
ქაღალდი, ტემპერა. 47X57,8 სმ
ხელოვნების სასახლე

Sketch for the animated film
“Mzetchabouk”, 1954
Paper, tempera. 47X57,8 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მისი ვარსკვლავი"
(ი. მოსაშვილის პიესა), 1951 წ.
მუყაო, ტემპერა. 20X24 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“His Star”
by I. Mosashvili, 1951
Paperboard, tempera. 20X24 cm
Art Palace

დეკორაციის ესკიზი მელიტონ ბალანჩივაძის ოპერისთვის
"დარეჯან ცბიერი", 1944 წ.
მუყაო, ზეთი. 37X39 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the opera
“Darejan the Wily”
by Meliton Balanchivadze, 1944
Paperboard, oil. 37X39 cm
Art Palace

“The style of Joseb Sumbatashvili’s Art is fantastic… Inseparable with sadness of the past, which passed as a dream. “Sad Charm of Things” is the name of this style in Japanese Art. This style dominates the recent art of Sumbatashvili. This may be a result of his great age, or past memories, or his work in Opera and Ballet Theatres, where a magic world is created from the real one. Who knows..?”

N. Staroselskaya, 2010
Writer, Theatre Historian

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მეფე ერეკლე"
(ლევან გოთუას პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 40X52,2 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“King Erekle”
by Levan Gotua, 1955
Paperboard, tempera. 40X52,2 cm
Art Palace

„საქართველოში ცხოვრების დროს ვმუშაობდი კინოფილმებზე და მულტიპლიკაციაზეც. კინოფილმმა „მაგდანას ლურჯა კანის ფესტივალის პრიზი დაიმსახურა. ჩემი ცხოვრების 40 წელი გავატარე თბილისში და საკმაოდ ბევრი სპექტაკლი გავაფორმე, როგორც საქართველოში, ასევე კავკასიის სხვადასხვა ქალაქებში, სამუშაო ბევრი იყო. ახლა, როცა დავყურებ ამ სპექტაკლების ჩამონათვალს, ზოგიერთს ვერც კი ვიხსენებ“.

ი. სუმბათაშვილი, 2009 წ.

დეკორაციის ესკიზი
სპექტაკლისთვის
"მეფე ერეკლე"
დეტალი.

**The play
“King Erekle”
Detail.**

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"მეფე ერეკლე"
(ლევან გოთუას პიესა), 1955 წ.
მუყაო, ტემპერა. 42X54,2 სმ
ხელოვნების სასახლე

Decoration sketch for the play
“King Erekle”
by Levan Gotua, 1955
Paperboard, tempera. 42X54,2 cm
Art Palace

კოსტიუმის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"გიორგი სააკაძე"
(უშანგი ჩხეიძის პიესა), 1952 წ.
მუყაო, გუაში. 27,4X37 სმ
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Costume sketch for the play
“Giorgi Saakadze”
by Ushang Chkheidze, 1952
Paperboard, gouache. 27,4 X 37 cm
A. A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

“When I lived in Georgia, I worked on various movies and animations. The movie “Magdana’s Donkey” won the Cannes festival prize. I spent 40 years in Tbilisi and decorated many performances in different cities of Georgia and the Caucasus. There was a lot of work. Today, when I look at the list of performances, some of them are not even remembered”.

Joseb Sumbatashvili, 2009

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"დაკარგული შვილი"
(ა. არბუზოვის პიესა), 1961 წ.
მუყაო, გუაში, 49,5X69,5 სმ.
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
“The Lost Child” by A. Arbuzov, 1961
Paperboard, gouache, 49,5X69,5 cm.
A.A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"დაკარგული შვილი"
დეტალი

Decoration sketch for the play
“The Lost Child”
Detail

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ივანე მრისხანეს სიკვდილი"
(ა. ტოლსტოის ნაწარმოების მიხედვით), 1966 წ.
მუყაო, ფანქარი, გუაში, 21,3X27,2 სმ.
ა. ბახრუშინის სახელობის რუსეთის თეატრალური მუზეუმი

Decoration sketch for the play
“The Death of Ivan Ilyich” by A. Tolstoy, 1966
Paperboard, pencil, gouache, 21,3X27,2 cm.
A.A. Bakhrushin State Central Theatre Museum

დეკორაციის ესკიზი სპექტაკლისთვის
"ივანე მრისხანეს სიკვდილი"
დეტალი

Decoration sketch for the play
“The Death of Ivan Ilyich”
Detail

ქეთო და კოტე

სცენარის ავტორი ს. ფაშალიშვილი
დამდგმელი რეჟისორები
ვ. ტაბლიაშვილი
შ. გედევანიშვილი
ოპერატორი ა. დიღმელოვი
მთავარი მხატვარი ი. სუმბათაშვილი
კომპოზიტორი ვ. დოლიძე
მუსიკალური ხელმძღვ. ა. კერესელიძე

მონაწილეობენ: მ. ჯაფარიძე, ბ. კრავეი-შვილი, შ. ღამბაშიძე, [illegible], ე. მაღალაშვილი, ვ. გოძიაშვილი, პ. ამირა-ნაშვილი, თ. ჭავჭავაძე, ს. თაყაიშვი-ლი და სხვ.

„თბილისის კინოსტუდია", 1948 წ.
ფილმი აღადგინა კინოსტუ-დია „ქართული ფილმის" მიერ.
1977 წ.

აფიშა ფილმისთვის
"მაგდანას ლურჯა", 1955 წ.
ფილმის მთავარი მხატვარი - ი. სუმბათაშვილი
ხელოვნების სასახლე

Poster fot the movie
"Magdana's Donkey", 1955
Art director – J. Sumbatashvili
Art Palace

აფიშა ფილმისთვის
"ქეთო და კოტე", 1977 წ.
ფილმის მთავარი მხატვარი - ი. სუმბათაშვილი
ხელოვნების სასახლე

Poster for the movie
"Keto and Kote", 1977
Art director – J. Sumbatashvili
Art Palace

ГРУЗИНСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ТЕАТР
ИМЕНИ
К. МАРДЖАНИШВИЛИ

В ПОМЕЩЕНИИ МАЛОГО ТЕАТРА

(пл. Свердлова)

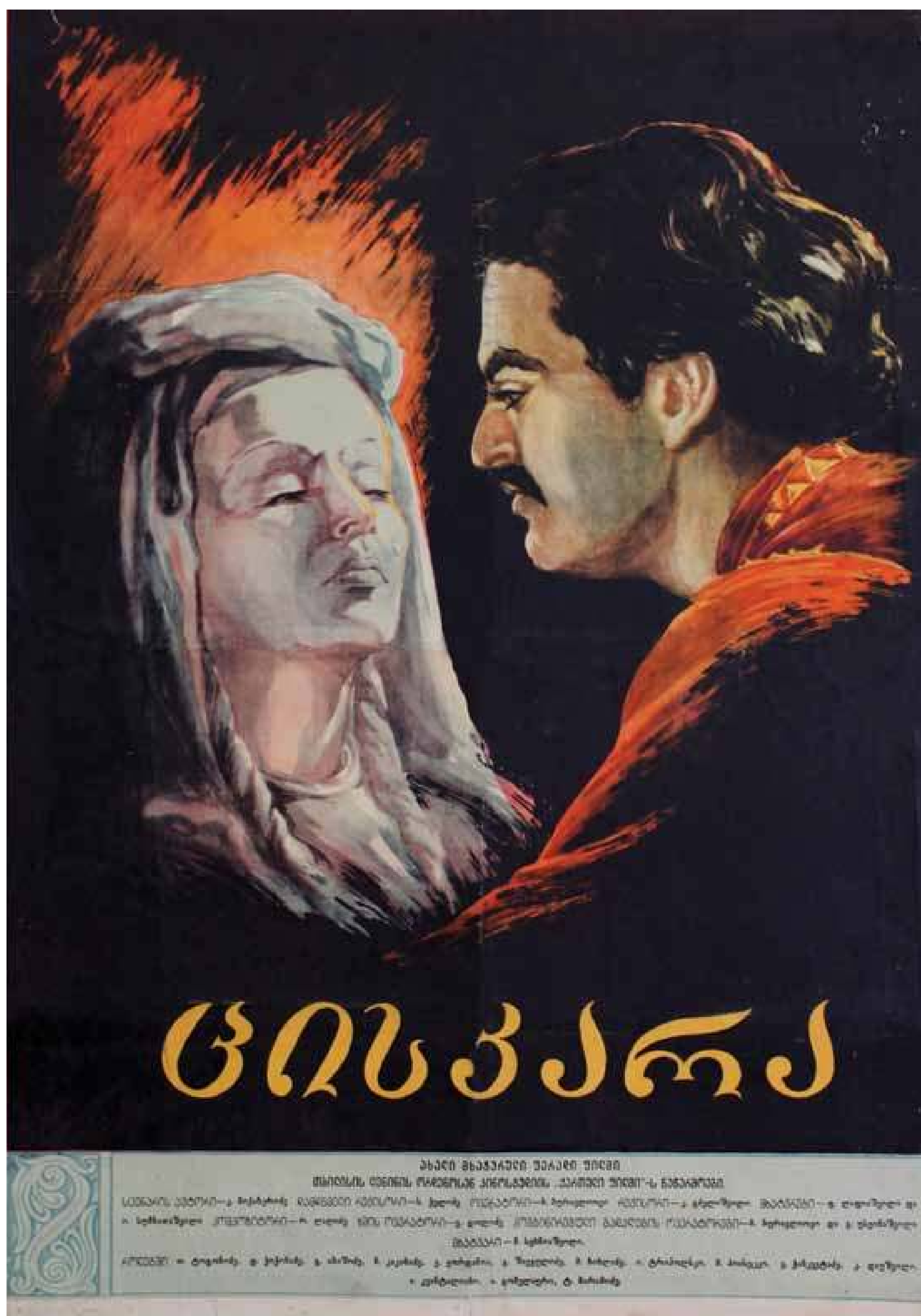
МАРТ 22, 30

ВАЖА ПШАВЕЛА

ИЗГНАННИК

ДРАМА В 2-Х ДЕЙСТВИЯХ

აფიშა ფილმისთვის "ცისკარა", 1955 წ.
ფილმის დამდგმელი მხატვარი - ი. სუმბათაშვილი
ხელოვნების სასახლე

Poster for the movie
"Tsiskara", 1955
Art director – J. Sumbatashvii
Art Palace

<

აფიშა სპექტაკლისთვის
"მოკვეთილი", 1956 წ.
სპექტაკლის მხატვარი - ი. სუმბათაშვილი
ხელოვნების სასახლე

Poster for the play
"The Rejected One", 1956
Painter of the play – J. Sumbatashvili
Art Palace

ГРУЗИНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕАТР ИМЕНИ К. МАРДЖАНИШВИЛИ

В ПОМЕЩЕНИИ МАЛОГО ТЕАТРА
(пл. Свердлова)

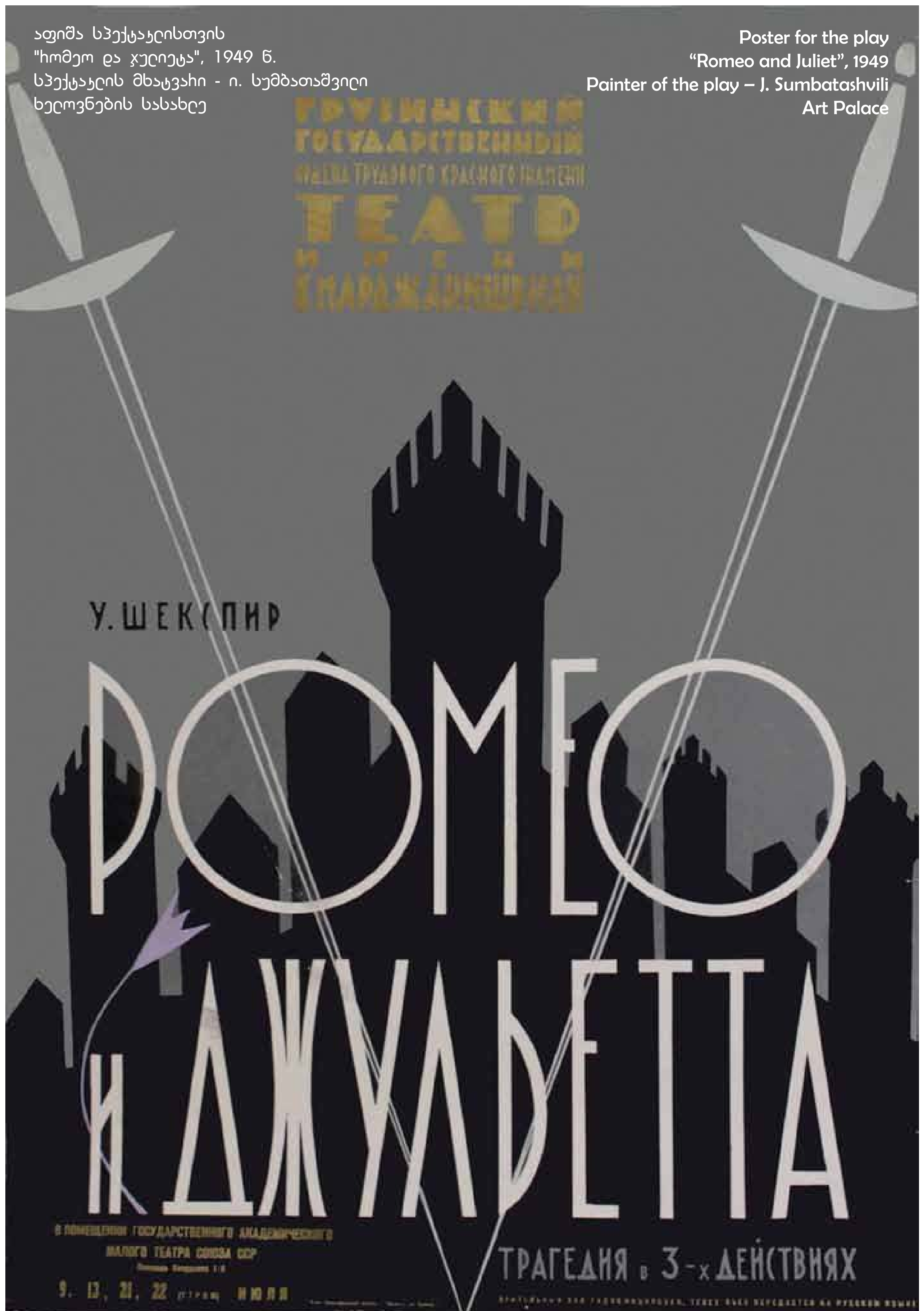
В. ШЕКСПИР

РИЧАРД ТРЕТИЙ

ТРАГЕДИЯ В 4-х ДЕЙСТВИЯХ

აფიშა სპექტაკლისთვის
"რიჩარდ III", 1957 წ.
სპექტაკლის მხატვარი - ი. სუმბათაშვილი
ხელოვნების სასახლე

Poster for the play
"Richard III", 1957
Painter of the play – J. Sumbatashvili
Art Palace

აფიშა სპექტაკლისთვის
"რომეო და ჯულიეტა", 1949 წ.
სპექტაკლის მხატვარი - ი. სუმბათაშვილი
ხელოვნების სასახლე

Poster for the play
"Romeo and Juliet", 1949
Painter of the play – J. Sumbatashvili
Art Palace

1915
დაიბადა თბილისში

1935
დაამთავრა თბილისის რკინიგზის სამშენებლო ტექნიკუმი

1935 -1942
დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის ფერწერის ფაკულტეტი (ვ.სიდამონ-ერისთავის კლასი)

1942 -1946
ზ. ფალიაშვილის სახ. ოპერის და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის მთავარი მხატვარია

1946 -1956
ეწეოდა პედაგოგიურ მოღვაწეობას თბილისის სამხატვრო აკადემიაში

1947-1948
მუშაობდა კინოსტუდიაში ,,ქართული ფილმი’’

1948 -1959
მარჯანიშვილის თეატრის მთავარი მხატვარია

1949 -1950
თანამშრომლობს მოზარდმაყურებელთა ქართული თეატრთან

1958
მოღვაწეობს მოსკოვში, ე. ვახტანგოვის თეატრში

1962 -1972
საბჭოთა არმიის ცენტრალური თეატრის მთავარი მხატვარია

1973 -1988
ე.ვახტანგოვის თეატრის მთავარი მხატვარია

1988 - 2012
საბჭოთა არმიის ცენტრალური თეატრის მთავარი მხატვარია

იოსებ სუმბათაშვილი მოღვაწეობდა მოსკოვის დიდ და მცირე,სამხატვრო (МХАТ), ,,Современник’’-ში, სტანისლავსკისა და ნემიროვიჩ - დანჩენკოს, სატირის, რუსეთის არმიის აკადემიურ, კამერული მუსიკის თეატრებში. თანამშრომლობდა საბჭოთა კავშირისა და საზღვარგარეთის სხვადასხვა დრამატულ და მუსიკალურ თეატრებთან.
გარდაიცვალა 2012 წელს, დაკრძალულია მოსკოვში, ტროეკუროვის სასაფლაოზე.

პრემიები და ჯილდოები:

1946
მედალი ,,შრომისა და მამაცობისათვის
დიდ სამამულო ომში 1941-1945 წწ.''

1950
საქ. სსრ ხელოვნების დამსახურებული
მოღვაწის საპატიო წოდება

1952
მეორე ხარისხის სტალინური პრემია სპექტაკ-
ლის
გაფორმებისთვის ,,მისი ვარსკვლავი''
მარჯანიშვილის თეატრი

1962
შრომითი წითელი დროშის ორდენი

1966
ოქტომბრის რევოლუციის ორდენი

1967
პრაღის კვადრიენალეს ოქროს მედალი

1974
სსრკ სახელმწიფო პრემია სპექტაკლის
გაფორმებისთვის ,,მეფოლადეები'',
მოსკოვის სამხატვრო თეატრი

1982
სსრკ სახალხო მხატვარი

1999
ნაციონალური თეატრალური პრემია ,,ოქროს
ნიღაბი''

2006
ღირსების ორდენი

Joseb Sumbatashvili was born in Tbilisi in 1915. In 1935 he graduated Tbilisi Technical School of Railway Construction. In 1935-1942 he graduated Tbilisi State Academy of Arts, the class of V. Sidamon-Eristoff. In 1942-1946 he worked as a painter of the Tbilisi Opera and Ballet Theatre. From 1946-1956 he worked as a lecturer in the Tbilisi State Academy of Arts. In 1947-1948, he worked in the "Georgian Film Studio". In 1948-1959 he became a stage designer of the Kote Marjanishvili State Drama Theatre. In 1949-1950 he collaborated with the Nodar Dumbadze Professional State Youth Theatre. In 1958 Sumbatashvili worked in the E. Vakhtangov Moscow State Theatre. From 1962-1972 he worked as the main stage designer of the Central Academic Theatre of Soviet Army. In 1973-1988 he became the main stage designer of the E. Vakhtangov Moscow State Theatre. In 1988-2012, Joseb Sumbatashvili worked as the main stage designer in the Central Academic Theatre of the Soviet Army.

In 2012, Joseb Sumbatashvili died and was buried in the Moscow Troyekurovskoye Cemetery. He worked in the Bolshoi Theatre (Big Theatre of Moscow), the Maly Theatre (Small Theatre of Moscow), Moscow Art Theatre, Moscow Sovremennik Theatre, Stanislavski and Nemirovich-Danchenko Moscow Academic Music Theatre, the Central Academic Theatre of the and the Russian Army, Moscow Chamber Musical Theatre.

Prizes and awards:

1946 – Medal for Labour and Courage in World War II 1941-1945.
1950 – The title of Honored Art Worker of the USSR.
1952 – The Stalin Prize for the decoration of the performance "His Star," Kote Marjanishvili State Drama Theatre.
1962 - The Order of the Red Banner of Labour.
1966 - The Order of the October Revolution.
1967 – Gold Medal of Prague Kvardienalle.
1974 - The USSR State Prize.
1982 - People's Artist of the USSR.
1999 - The National Theatre Award "Golden Mask".
2006 – The Order of Glory.

In September - October of 2015, in the Bakhrushin Moscow State Central Theatre, a museum was opened with the exhibition "Master's Palette" dedicated to the 100th anniversary of Joseb Sumbatashvili's birth.

იოსებ სუმბათაშვილის მიერ საქართველოში გაფორმებული სპექტაკლების ჩამონათვალი

1941
ვ. შალიკაშვილი. ,,უნიადაგონი''. ო. ალექსიშვილის დადგმა.
გორის გ. ერისთავის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1942
დ. ერისთავი. ,,სამშობლო''. ს. ცომაიას და მ. ვაშაძის დადგმა.
ჭიათურის აკ. წერეთლის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
პ. არაქსიანი. ,,ტყეები შრიალებენ''. ს. ვაჩნაძის დადგმა.
გორის გ. ერისთავის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
უ. ჰაჯიბეგოვი. ,,არშინ მალ - ალან''. ს. ვაჩნაძის დადგმა.
გორის გ. ერისთავის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1943
ა. სუმბათაშვილი. ,,ღალატი''. პ. ფრანგიშვილის დადგმა.
გორის გ. ერისთავის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1944
მ. ჯაფარიძე. ,,ჟამთაბერის ასული''. შ. ღამბაშიძის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ა. ოსტროვსკი. ,,უმზითვო''. ვ. ტაბლიაშვილს დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1945
მ. ბალანჩივაძე. ,,დარეჯან ცბიერი''.
(ფ. ლაპიაშვილთან ერთად). ა. წუწუნავას დადგმა.
ზ. ფალიაშვილის სახ. ოპერისა და
ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრი.
ლ. გოთუა. ,,დავით აღმაშენებელი''.
ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1946
ი. ჭავჭავაძე. ,,კაცია ადამიანი?!''. ვ. ყუშიტაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1948
ა. ყაზბეგი. ,,მოძღვარი''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
გ. ჩიტაიშვილი. ,,მირანგულა''. ო. ალექსიშვილის დადგმა.
მოზარდმაყურებელთა ქართული თეატრი.
1949
უ. შექსპირი. ,,რომეო და ჯულიეტა''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
გ. მდივანი. ,,ვარდო''. ლ. შატბერაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
კ. კალაძე. ,,სოფლის საამო საღამოები''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
მ. მრევლიშვილი. ,,ხარატაანთ კერა''. ა. ჩხარტიშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
დ. კლდიაშვილი. ,,დარისპანის გასაჭირი'', ,,ირინეს ბედნიერება'',
,,უბედურება'' შ. ღამბაშიძის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ნ. ნაკაშიძე. ,,ვინ არის დამნაშავე''. ა. ჩხარტიშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ს. შანშიაშვილი. ,,ახალი ფუძე''. ა. ჩხარტიშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1950
ვ. მიხაილოვი, ლ. სამოილოვი. ,,ფარული ომი''. ლ. შატბერაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
შექსპირი. ,,მეთორმეტე ღამე''. რ. ჭიაურელის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
გ. ქელბაქიანი. ,,ჩვენი პირადი საქმე''. ლ. შატბერაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.

1951
შექსპირი. ,,ანტონიოსი და კლეოპატრა''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ი. მოსაშვილი. ,,მისი ვარსკვლავი''. ა. ჩხარტიშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1952
ა. ოსტროვსკი. ,,ლამაზი მამაკაცი''. ნ. გიჟიმყრელის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
კ. ბუაჩიძე. ,,ვარდი ასფურცლოვანი''. ლ. შატბერაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1953
უ. ჩხეიძე. ,,გიორგი სააკაძე''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ი. გალანი. ,,სიყვარული გარიჟრაჟზე''.ლ. იოსელიანის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
რ. თაბუკაშვილი. ,,რაიკომის მდივანი''. ლ. იოსელიანის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1954
ნ. ჰიქმეთი. ,,ლეგენდა სიყვარულზე''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
მორეტო. ,,ცოცხალი პორტრეტი''. გ. ლორთქიფანიძის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1955
ფ. შილერი. ,,მარიამ სტიუარტი''. ვ. ყუშიტაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
გ. შატბერაშვილი. ,,უცნობი''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1956
მ. მრევლიშვილი. ,,ზვავი''. ვ. ყუშიტაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ლ. გოთუა. ,,მეფე ერეკლე''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ვაჟა - ფშაველა. ,,მოკვეთილი''. ა. ჩხარტიშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ზ. ფალიაშვილი. ,,დაისი''. ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
ზ. ფალიაშვილის სახ. სახელმწიფო აკადემიური თეატრი.
1957
შექსპირი. ,,რიჩარდ III''. ვ. ყუშიტაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
გ. ბერძენიშვილი. ,,დაჭრილი არწივი''. მ. ჭიაურელის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1958
ლ. გოთუა. ,,სამსახეობა რაინდისა''. გ. ლაღიძის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ცაო იუი. ,,ტაიფუნი''. ვ. ყუშიტაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ვ. ვიშნევსკი. ,,ოპტიმისტური ტრაგედია''. ა. ჩხარტიშვილის დადგმა.
შ. რუსთაველის სახ.სახელმწიფო აკადემიური თეატრი.
ი. გედევანიშვილი. ,,მსხვერპლი''. ო. ალექსიშვილის დადგმა.
ქუთაისის ლ. მესხიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
მ. გორბატოვი. ,,ცხოვრობდა ორი ამხანაგი''. ი. კაკულიას დადგმა.
ჭიათურის აკ. წერეთლის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ო. უაილდი. ,,ვარსკვლავბიჭუნა''. ა. გამსახურდიას დადგმა.
მოზარდმაყურებელთა ქართული თეატრი.
1959
ნ. ბაზილევსკი. ,,ამერიკული ტრაგედია''. გ.ლორთქიფანიძის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
ა. ზაკი, ი. კუზნეცოვი. ,,ორი ფერი''. ვ. ყუშიტაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.

1960
ბ. შოუ. ,,იულიუს კეისარი და კლეოპატრა''. ვ. ყუშიტაშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.
1961
მ. მშველიძე. ,,დიდოსტატის მარჯვენა''
(კ. კუკულაძესთან ერთად). ვ. ტაბლიაშვილის დადგმა.
ზ. ფალიაშვილის სახ. სახელმწიფო აკადემიური თეატრი.
1962
ევრიპიდე. ,,მედეა'' ა. ჩხარტიშვილის დადგმა.
კ. მარჯანიშვილის სახ. სახელმწიფო დრამატული თეატრი.

კინოფილმები
1948
ა. ცაგარელი. კ/ფ ,,ქეთო და კოტე''. კოსტ. მხატვარი ფ. ლაპიაშვილი.
რეჟ. ვ. ტაბლიაშვილი.
თბილისის კინოსტუდია
1955
ე. გაბაშვილი. კ/ფ. ,,მაგდანას ლურჯა''. კოსტ. მხატვარი გ. გიგაური.
რეჟ. თ. აბულაძე, რ. ჩხეიძე.
კინოსტუდია ,,ქართული ფილმი''.
კ. მიქაბერიძე. კ/ფ ,,ცისკარა''. კოსტ. მხატვარი ფ. ლაპიაშვილი.
რეჟ. ს. ჭელიძე
კინოსტუდია ,,ქართული ფილმი''.

მულტიპლიკაცია
1950
ვ. აგატოვი, შ. გედევანიშვილი. ,,ნაზიკო (ნებიერი)''. რეჟ. შ. გედევანიშვილი
თ. მიქაძესთან ერთად.
თბილისის კინოსტუდიის მულტსექტორი.
1952
ნ. ნაკაშიძე, კ. მაჭარაძე. ,,ურჩი თიკანი''. რეჟ. შ. გედევანიშვილი, თ. მიქაძე.
თბილისის კინოსტუდიის მულტსექტორი
1954
შ. დადიანი, ა. ხინთიბიძე. ,,ნიკო და ნიკორა''. რეჟ. ა. ხინთიბიძე
ბ. სტარიკოვსკისთან და გ. თოთიბაძესთან ერთად.
კინოსტუდია ,,ქართული ფილმის'' მულტგაერთიანება.
ა. შანშიაშვილი, პ. წერეთელი. ,,მზეჭაბუკი'' რეჟ. თ. მიქაძე.
რ. ცუცქირიძესთან ერთად.
კინოსტუდია ,,ქართული ფილმის'' მულტგაერთიანება.

განუხორციელებელი დადგმები:
ვერდის ,,ოტელო'',
დ. არაყიშვილის ,,თქმულება შოთა რუსთაველზე''
თბილისის ზ. ფალიაშვილის სახ. ოპერისა და ბალეტის
სახელმწიფო აკადემიური თეატრი.
უ. შექსპირის ,,საწყაული საწყაულის წილ'' თბილისის
ა. გრიბოედოვის სახ. რუსული სახელმწიფო დრამატული თეატრი.

ISBN 978-9941-0-8330-3
UDC (უაკ) 792.07 (479.22) კ-182

ბიბლიოგრაფია:

1. Т. Гинзбург. Художник Иосиф Сумбаташвили. М., 2009.

2. Е. Симонов. Интервью ТВ – новые персрективы для художника // Телевидение. 1981. N 11.С. 16.

3. Б. Морозов. Из интервью белгородской газете Смена. 2008. N 75.

4. О.Айзенштадт. Иосиф Сумбаташвили // Советские художники театра и кино. 79. М., 1981.

5. Иосиф Сумбаташвили. журн. „Советский художник''. М., 1972.

6. Н. Старосельская. журн. „Страстной бульвар'' ,10 N 3-133 М., 2010.

7. საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის სახელმწიფო მუზეუმის - ხელოვნების სასახლის ხელნაწერთა და საარქივო დოკუმენტთა ფონდი. ი. სუმბათაშვილის არქივი. ფ. I, ს. 850. თეიმურაზ სუმბათაშვილის მოგონებიდან, 2012 წ.

კატალოგი მომზადდა და გამოიცა საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით

Catalogue was prepared and published with the financial support of the Ministry of Culture and Monument Protection of Georgia.

კატალოგში შესულია საქართველოს ხელოვნების სასახლის, ალექსანდრე ბახრუშინის სახელობის რუსეთის ცენტრალური თეატრალური მუზეუმის, არჩილ გელოვანისა და ალექსანდრე ბაგრატიონის კოლექციებში დაცული იოსებ სუმბათაშვილის ნამუშევრები

Drawings by Joseb Sumbatashvili kept in the Art Palace of Georgia, A.A. Bakhrushin State Central Theatre Museum, Archil Gelovani's and A. Bagrationi's private collections are published in the catalogue.